

PATVIRTINTA

Plungės rajono savivaldybės tarybos

2023 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. T1-279

Plungės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas

Skirta: Plungės rajono savivaldybė
Vilnius, 2023

TELŠIŲ REGIONO
ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRAS

Smart
Continent

Turinys

Pagrindinės santrumpos ir sąvokos	4
Lentelių sąrašas	5
Paveikslų sąrašas	7
Ivadas	8
1. Atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė	10
1.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema	10
1.1.1. Plungės rajono savivaldybės tvarkymo sistemos organizavimas ir administravimas	10
1.1.2. Atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	12
1.1.3. Bešeimininkių atliekų tvarkymas ir finansavimas	14
1.1.4. Visuomenės informavimas ir prevencija	15
1.2. KA tvarkymo paslaugos prieinamumas ir surenkamų atliekų kiekiai	15
1.2.1. Gyventojų ir būstų skaičius	15
1.2.2. MKA surinkimo priemonės	16
1.2.3. Biologinių atliekų surinkimo priemonės	17
1.2.4. Antrinių žaliavų surinkimo priemonės	17
1.2.5. Didelių gabaritų ir pavojingų atliekų pridavimo galimybės	18
1.2.6. Bendri surinktų KA kiekiai	19
1.3. Komunalinių atliekų tvarkymas ir šalinimas	21
1.3.1. Komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai	21
1.3.2. Sutvarkytų komunalinių ir kitų atliekų kiekiai ir sudėtis	22
1.4. Atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano įgyvendinimas	23
1.4.1. Valstybinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymas	23
1.5. Komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo SSGG analizė	27
2. Komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija	28
2.1. Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	28
2.2. Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai	29
2.3. Komunalinių atliekų srautų prognozavimas	30
2.3.1. Prognozėms naudojamos prielaidos	31
2.3.2. Surenkamų ir susidarančių komunalinių atliekų prognozavimas	31
2.3.3. Antrinių žaliavų srautų prognozavimas	33
2.3.4. Biologiškai skaidžių atliekų srautų prognozavimas	33
2.3.5. Kitų atliekų srautų prognozavimas	34
2.3.6. Prognozuojama prevencijos veiksmų įtaka MKA srautui	34

<u>2.3.7.</u>	<u>Atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</u>	35
<u>2.3.8.</u>	<u>Infrastruktūros plėtra</u>	35
<u>3.</u>	<u>Plungės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonės</u>	37
<u>4.</u>	<u>Plano įgyvendinimo poveikis vietinės rinkliavos ar kitų įmokų dydžiui</u>	41
<u>5.</u>	<u>Plano įgyvendinimo ir stebėsenos rodikliai</u>	42
<u>1 Priedas.</u>	<u>Regiono planą tikslinantis dokumentas</u>	43

Pagrindinės santrumpos ir sąvokos

2014-2020 planas	Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
Antrinės žaliavos	Tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos (popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas), remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu ir Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės
EEJ atliekos	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
KA	Komunalinės atliekos
Konsultantas	Smart Continent LT, UAB
MA	Mechaninis apdorojimas
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
NTO	Nekilnojamo turto objektas
Planas	Plungės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
Regiono planas	Telšių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
SSGG	Stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizė
Telšių regionas	Komunalinių atliekų tvarkymo regionas, susidarantis iš Mažeikių rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės, Mažeikių savivaldybės, Telšių rajono savivaldybės
TRATC	Telšių regiono atliekų tvarkymo centras
Vietinė rinkliava	Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas privalomasis mokestis, kurį turi mokėti visi komunalinių atliekų turėtojai, besinaudojantys savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos dalyviai Plungės rajono savivaldybėje	12
2 lentelė. Vietinės rinkliavos dydžiai gyvenamosios paskirties NTO Plungės rajono savivaldybėje	13
3 lentelė. Vietinės rinkliavos lengvatos Plungės rajono savivaldybėje	13
4 lentelė. Būtinųjų KA tvarkymo sąnaudų struktūra Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m., Eur su PVM ..	13
5 lentelė. Atliekų tvarkymo sąnaudos ir priskaičiuota rinkliava Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.	14
6 lentelė. Bešeimininkių atliekų surinkimas Plungės rajono savivaldybėje	14
7 lentelė. Gyventojų skaičius Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt.	15
8 lentelė. Būstų skaičius metų pabaigoje Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt.	16
9 lentelė. 1-2 butų namų skaičius metų pabaigoje Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt. ..	16
10 lentelė. MKA konteinerių kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m.	16
11 lentelė. Surinktas MKA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2018-2021, t.	16
12 lentelė. Surinktas žaliųjų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021, t.	17
13 lentelė. Antrinių žaliavų konteineriai Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m., vnt.	17
14 lentelė. Taromatai ir rankinio surinkimo vietos Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m., vnt.	18
15 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimas Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t.	18
16 lentelė. DGASA Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.	19
17 lentelė. DGASA surinktų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2018-2021 m., t.	19
18 lentelė. KA surinkimo būdai ir atliekų rūšys Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m., t.	19
19 lentelė. Surinktos KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t.	20
20 lentelė. Vienam gyventojui tenkantis surinktų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., kg	20
21 lentelė. Susidariusios KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021, t.	21
22 lentelė. MKA sudėties tyrimų rezultatai Plungės rajono savivaldybėje, 2019- 2021 m., proc.	22
23 lentelė. Sutvarkyti KA kiekiai Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t.	23
24 lentelė. Pašalintas BSA kiekis sąvartynuose Telšių regione, 2016-2020, t.	24
25 lentelė. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai	25
26 lentelė. Laukti ir pasiekti 2014-2020 plano įgyvendinimo rezultatai Plungės savivaldybėje	26
27 lentelė. Atliekų tvarkymo sistemos SSGG Plungės rajono savivaldybėje	27
28 lentelė. VAPTP užduotys, tenkančios regioniniams atliekų centrams ir savivaldybėms	28
29 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės	30
30 lentelė. Prognozuojamas gyventojų skaičius Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., vnt.	31
31 lentelė. Prognozuojamas 1-2 butų namų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., vnt.	31
32 lentelė. Prognozuojamas BVP Lietuvoje 2021-2027 m., mln. Eur.	31

33 lentelė. Prognozuojamas susidarančių KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje.....	32
34 lentelė. Prognozuojamas namų ūkyje sutvarkomų KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t..	32
35 lentelė. Prognozuojamas susidariusių ir surinktų KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t....	32
36 lentelė. Prognozuojamas visas surinktas atliekų kiekis pagal rūšis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t.....	33
37 lentelė. Prognozuojamas antrinių žaliavų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t	33
38 lentelė. Prognozuojamas BSA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t	33
39 lentelė. Prognozuojamas kitų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t.....	34
40 lentelė. Prognozuojama prevencijos veiksmų įtaka MKA srautui Plungės rajono savivaldybėje 2023-2027 m., t	34
41 lentelė. Prognozuojamas sutvarkytas KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m.	35
42 lentelė. Prognozuojami KA sutvarkymo rodikliai Plungės rajono savivaldybėje, 2023-2027 m.	35
43 lentelė. Plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės	37
44 lentelė. Plano įgyvendinimo ir stebėsenos rodikliai.....	42

Paveikslų sąrašas

<u>1 paveikslas. KA tvarkymo organizavimo schema</u>	11
<u>2 paveikslas. Būtinųjų KA tvarkymo sąnaudų struktūra Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.</u>	13
<u>3 paveikslas. Surinktos KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t</u>	20

Įvadas

Plungės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planą (toliau – Planas) UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ (Toliau – TRATC) užsakymu rengia Smart Continent LT, UAB (toliau – Konsultantas) pagal 2022 m. liepos 25 d. sutartį Nr. TRATC-220725-01 „Telšių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021 – 2027 m. Plano rengimo ir Telšių regiono savivaldybių (Plungės rajono, Telšių rajono, Mažeikių rajono ir Rietavo savivaldybės) atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. Planų rengimo paslaugų teikimo“ (toliau – Sutartis). Sutartimi konsultantas įsipareigoja teikti Plungės rajono savivaldybės plano rengimo paslaugas.

Plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų (toliau – KA) tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Planas atnauja Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-66 patvirtintą Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planą (toliau – 2014-2020 planas), numatant naujas priemones, užtikrinančias valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plane nustatytų uždavinių įgyvendinimą ir efektyvią paslaugų plėtrą Plungės rajono savivaldybės teritorijoje.

Rengiamas Planas ir jame numatytos priemonės yra dalis Telšių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano (toliau - Regiono planas), patvirtinto Telšių regiono plėtros tarybos 2023 m. balandžio 4 d. sprendimu Nr. K/S-6. Regiono planui 2023 m. atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV), kuriame buvo įvertintos ir visos Plano priemonės.

Planas reglamentuotas pagal 1998 m. birželio 16 d. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 (toliau – Atliekų tvarkymo įstatymas) reikalavimus ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintus Reikalavimus regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams.

Remiantis technine užduotimi ir Reikalavimais regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, planą sudaro:

- Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
- Esama atliekų prevencijos būklės apžvalga ir taikomos atliekų prevencijos priemonės (kurios sumažina atliekų kiekį, susidariusių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį produktuose ir medžiagose);
- Atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys, atitinkančios Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano (toliau – VAPTP) tikslus ir užduotis; priemonės, skatinančios atliekų prevenciją ir atliekų paruošimo naudoti pakartotinai veiklą, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą;
- KA srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
- Pagrįsta ir apibūdinta numatomos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra, atskirų jos komponentų plėtros ir tobulinimo priemonės, įskaitant organizacinius pertvarkymus (planuojami atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sprendiniai, technologijos ir metodai, tarpregioninio bendradarbiavimo galimybių įvertinimas, bendradarbiavimo su ūkio subjektais dėl gamybos ir kitos ūkinės veiklos metu susidarantių atliekų tvarkymo regioninėse ar savivaldybių organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose galimybių įvertinimas, kainodaros už atliekų tvarkymą diegiant ir plėtojant atliekų tvarkymo sistemą principų taikymo įvertinimas ir parinkimas), naujų atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginių poreikis, pajėgumai ir išdėstymas;
- Planų įgyvendinimo poveikio rinkliavų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Finansavimo, investicijų poreikio, ekonominių ir kitų priemonių naudingumo ir tinkamumo sprendžiant atliekų tvarkymo problemas ir kuriant pajėgumus joms tvarkyti įvertinimas;

- Įvertinimas, kaip Planų įgyvendinimo priemonės padės pasiekti nustatytus atliekų tvarkymo tikslus, uždavinius;
- Nustatyti Planų įgyvendinimo vertinimo kriterijai;
- Numatyta kita aktualiuose teisės aktuose nurodyta informacija.

Už plano įgyvendinimo koordinavimą yra atsakinga Plungės rajono savivaldybės taryba. Šį planą įgyvendina TRATC ir Plungės rajono savivaldybės administracija. Sprendimus dėl plano įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Plungės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į TRATC siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais, ekonominiais partneriais.

Plano rengėjai ir dalyvavusios institucijos: Plungės rajono savivaldybės administracija, TRATC, Konsultantas.

1. Atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė

1.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms KA tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja KA tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima KA surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems KA turėtojams (fiziniais ir juridiniams asmenims). Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą jos gali pavesti (kaip privalomą užduotį) savivaldybės ar savivaldybių įsteigtai įmonei.

1.1.1. Plungės rajono savivaldybės tvarkymo sistemos organizavimas ir administravimas

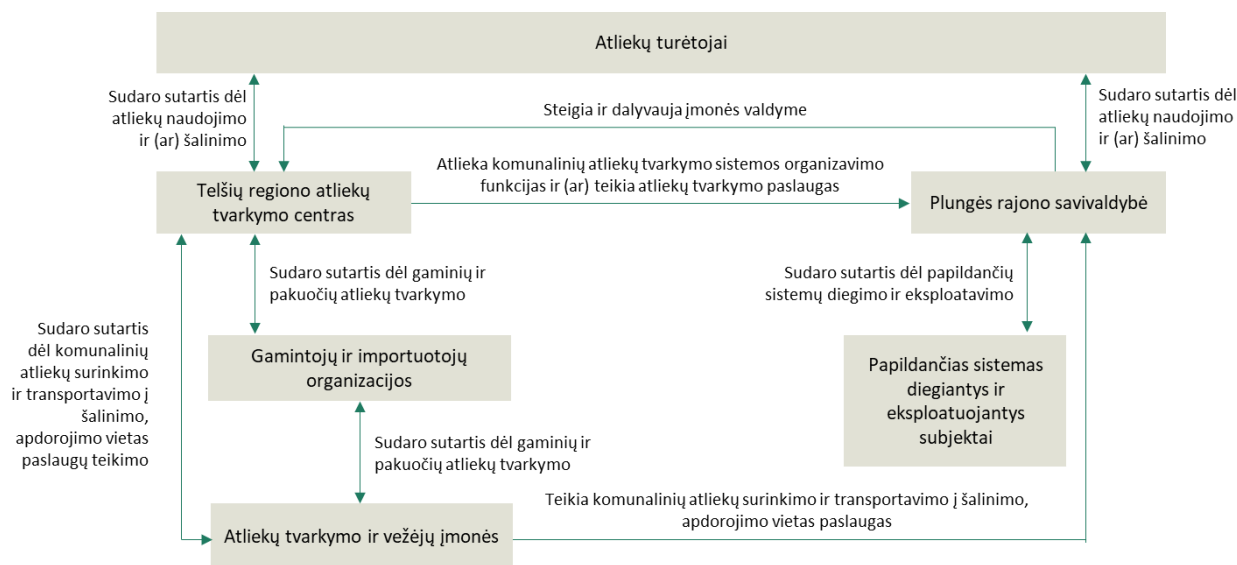
Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-66 buvo patvirtintas Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas, kuriame numatyta Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo strategija nustatant veiksmus ir tikslus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

2014-2020 planas buvo rengiamas atsižvelgiant į tuo metu galiojančius ES reglamentuotus uždavinius, Valstybiniame atliekų tvarkymo plane bei 2015 vasario 20 d. Telšių regiono plėtros tarybos sprendimu patvirtintu Telšių regiono atliekų tvarkymo plane iškeltus uždavinius ir tikslus.

KA tvarkymo paslaugų teikimas Plungės rajono savivaldybėje detalai reglamentuojamas Plungės savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T1-69 dėl „Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės“ (toliau – atliekų tvarkymo taisyklės). Taisyklės nustato atliekų tvarkymo reikalavimus šioms Savivaldybės teritorijoje susidarančioms KA:

- Biologiškai skaidžioms atliekoms (žaliosios, maisto – virtuvės atliekos), (toliau – BSA);
- Pakuotėms, pakuočių atliekoms ir antrinėms žaliavoms;
- Buityje susidarančioms tekstilės atliekoms;
- Buityje susidarančioms pavojingosioms atliekoms;
- Elektros ir elektroninės įrangos atliekoms (toliau – EEĮ atliekos);
- Didelių gabaritų atliekoms;
- Naudotoms padangoms;
- Buityje susidarančioms statybos ir griovimo atliekoms;
- Mišrioms (likusioms po pirminio rūšiavimo) komunalinėms atliekoms (toliau – MKA);
- Gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąšlavoms.

Atliekų turėtojai teisės aktų nustatyta tvarka privalo atliekas perduoti atliekų tvarkytojams arba gali tvarkyti atliekas patys. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pateikta 1 paveiksle.

1 paveikslas. KA tvarkymo organizavimo schema

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Remiantis Atliekų tvarkymo įstatymu, TRATC atlieka regioninio atliekų tvarkymo centro funkcijas Telšių atliekų tvarkymo regione (toliau – Telšių regionas), kurį kartu su Plungės rajono savivaldybe taip pat sudaro Rietavo savivaldybė, Telšių rajono savivaldybė ir Mažeikių rajono savivaldybė. Bendrovės akcijos padalintos Partneriams (savivaldybėms) pagal gyventojų skaičių administruojamose teritorijose:

- Mažeikių rajono savivaldybė – 37 proc. akcijų;
- Telšių rajono savivaldybė – 32 proc. akcijų;
- Plungės rajono savivaldybė – 25 proc. akcijų;
- Rietavo savivaldybė – 6 proc. akcijų.

TRATC apibrėžtos veiklos kryptys – vieningos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimas ir administravimas, nepavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimas, didelių gabaritų atliekų aikštelių (toliau – DGASA) ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių (toliau – ŽAKA) eksploatavimas, eksploatuojamo sąvartyno, uždarytų sąvartynų monitoringų vykdymas, susidarantių nuotekų tvarkymas, KA surinkimo iš juridinių ir fizinių asmenų organizavimas, vietinės rinkliavos už KA surinkimą ir tvarkymą administravimas, namų ūkiuose susidarantių BSA surinkimo organizavimas ir kompostavimas, pagalba Akcininkams sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus, visuomenės ekologinis švietimas ir informavimas.

Plungės rajono savivaldybė yra pavedusi TRATC organizuoti ir administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną savivaldybės teritorijoje susidarantioms KA tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą. TRATC eksploatuoja KA tvarkymo infrastruktūrą (sąvartynus, atliekų tvarkymo įrenginius, kt.) ir parenka šios infrastruktūros operatorius, teikiant atliekų tvarkymo paslaugas Plungės rajono savivaldybei ir savivaldybės atliekų turėtojams. Plungės rajono savivaldybės administracija organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administravimą.

Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2021 m. ir savivaldybės pateikta informacija, MKA surinkimui Plungės rajono savivaldybės administracija yra sudariusi sutartį su UAB „Ekonovus“. BSA savivaldybės teritorijoje renka TRATC. Popieriaus, stiklo, plastiko pakuočių atliekas renka UAB „Virginijus ir KO“.

TRATC su gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurioms išduotos pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos, sudaro pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutartis. Pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti sudarydami sutartis su savivaldybėmis gamintojai ir importuotojai ar licencijuotos organizacijos

gali diegti papildančias atliekų surinkimo sistemas, prioritetą teikdami savivaldybių organizuojamoms komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms.

Remiantis savivaldybių nustatytomis atliekų tvarkymo taisyklėmis, savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planu, Aplinkos ministerijos patvirtintais minimaliais KA tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimais ir savivaldybių / TRATC sudarytomis bendradarbiavimo sutarčių sąlygomis, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių tvarkymo sistemą organizuoja gamintojai ir importuotojai arba jų licencijuotos organizacijos. Apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių tvarkymą finansuoja organizacijos pagal joms tenkančią rinkos dalį, tvarkymo sąnaudas neįtraukiant į gyventojų mokamą įmoką už KA surinkimą ir tvarkymą. Pagal Lietuvos Respublikos aplinko ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-123 patvirtintas „Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinieji reikalavimai ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtiniosios sąlygos“ nuo 2024 m. gamintojai ir importuotojai apmokės 90 proc. atliekų surinkimo iš rūšiavimo kontenerių bei infrastruktūros priežiūros išlaidų, likę 10 proc. bus dengiami iš KA turėtojų įmokų. Papildančių atliekų sistemų įdiegimą derina savivaldybės. 1 lentelėje pateikti Plungės rajono savivaldybėje papildančioje atliekų surinkimo sistemos dalyviai.

1 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos dalyviai Plungės rajono savivaldybėje

Papildančią sistemą įdiegęs juridinis asmuo	Papildančią sistemą eksploatuojantis juridinis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra įdiegta papildanti sistema
UAB „Atliekų tvarkymo centras“	UAB „Atliekų tvarkymo centras“	EEJ atliekos

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis AAA duomenimis

1.1.2. Atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Remiantis Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsniu ir savivaldybės Atliekų tvarkymo taisyklėmis, komunalinių atliekų tvarkymo sistema Plungės rajono savivaldybė remiasi principu „teršėjas moka“. Atliekų tvarkymo sąnaudas, įskaitant sąnaudas patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas. Siekiant įgyvendinti šį principą, Plungės rajono savivaldybėje įvesta vietinė rinkliava už KA surinkimą ir jų tvarkymą, kurios dydžius ir lengvatas nustato savivaldybių taryba.

TRATC, pagal sutartį su Plungės rajono savivaldybe, yra patikėta administruoti vietinę rinkliavą ir vykdyti jos išieškojimo funkcijas. Dvinarė rinkliavos sistema administruojama vadovaujantis Plungės rajono savivaldybės 2021 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. T1-272 dėl „Plungės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai“. Visos vietinės rinkliavos lėšos surenkamos specialiose debetinėse sąskaitose ir pervedamos į savivaldybės biudžetą.

Pastoviosios ir kintamosios vietinės rinkliavos dalių dydžiai nustatomi pagal skirtingas nekilnojamojo turto objektų (toliau – NTO) rūšis. Pastovioji rinkliavos dalis skaičiuojama visiems NTO, išskyrus statinius, kuriuose yra įvykusi ir (ar) nepašalinta statinio avarija arba statinių naudojimą sustabdė statinio naudojimo priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas vadovaudamasis Statybos įstatymo nuostatomis (atleidimui būtina pateikti prašymą, kad tokių pastatų savininkai būtų atleisti nuo pastoviosios dalies). Kintamąją rinkliavos dalį moka NTO savininkai arba įgalioti asmenys kuriems teikiama KA paėmimo ir tvarkymo paslauga, kuri suprantama kaip faktinis MKA paėmimas iš NTO savininko.

Plungės rajono savivaldybėje pastovioji rinkliavos dalis taip pat skaičiuojama pagal nekilnojamojo turto paskirtį ir skaičių. Kintamoji dalis skaičiuojama pagal kontenerių skaičių, turį ir ištuštinimo dažnį, o tais atvejais kai neįmanoma priskirti kontainerio – pagal gyventojų skaičių (daugiabučiams) arba pagal nekilnojamojo turto paskirtį / objektų skaičių (kitiems NTO).

Rinkliavos dydžiai taikomi gyvenamosios paskirties NTO (individualiems namams, butams daugiabučiuose namuose) Plungės rajono savivaldybėje pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Vietinės rinkliavos dydžiai gyvenamosios paskirties NTO Plungės rajono savivaldybėje

NTO kategorija	Metinė pastovioji rinkliavos dalis Eur / NTO	Kintamoji rinkliavos dalis		
		Eur/ Gyventojų skaičius	Eur / NTO / metams	Eur / 1 m ³ ištuštinimą
Gyvenamosios paskirties butai daugiabučiuose namuose	30,00	12,00	-	2 Eur / 0,12 m ³ 3 Eur / 0,24 m ³ 14 Eur / 1,10 m ³
Gyvenamosios paskirties individualūs namai	24,00	-	30,00	30 Eur / 3,00 m ³ 60 Eur / 5,00 m ³

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Plungės rajono savivaldybė yra nusimačiusi atskiras lengvatas Vietinei rinkliavai, kurias taiko skirtingoms socialinėms grupėms, bet vienodu dydžiu. 3 lentelėje pateiktos Plungės rajono savivaldybėje taikomos lengvatos.

3 lentelė. Vietinės rinkliavos lengvatos Plungės rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Socialinė grupė	Taikoma lengvata
Plungės r.	Vienas gyvenantis asmuo gaunantis socialinę pašalpą. Vienas gyvenantis asmuo, sulaukęs pensinio amžiaus, išankstinės pensijos gavėjas arba yra neįgalusis, kurio pajamos iki teisės atsiradimo į lengvatą mėnesio yra mažesnės už 3,0 valstybės remiamų pajamų dydį per mėnesį.	Sumokėtos metinės rinkliavos 50 proc. dydžio pinigine kompensacija, kuri išmokama rinkliavos mokėtojui, jau sumokėjusiam metinį rinkliavos mokestį ir neturinčiam įsiskolinimų už būsto šildymą, karštą ar geriamąjį vandenį.

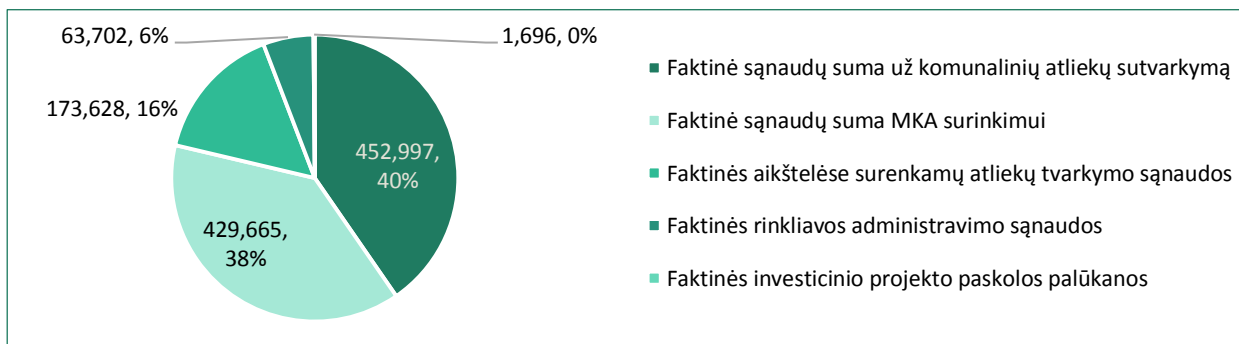
Rinkliava yra mokama į savivaldybės biudžetą, o savivaldybė su TRATC atsiskaito pagal faktiškai suteiktas paslaugas. Šiuo metu (2023 m.) Plungės rajono savivaldybė neturi vietinės rinkliavos už KA surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių nustatymo metodikos.

4 lentelėje pateikiamos detalizuotos Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos.

4 lentelė. Būtinųjų KA tvarkymo sąnaudų struktūra Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m., Eur su PVM

KA sutvarkymo sąnaudos	MKA surinkimo sąnaudos	Aikštelėse surenkamų atliekų tvarkymo sąnaudos	Rinkliavos administravimo sąnaudos	Investiciniams projektams paskolos palūkanos	Visos sąnaudos
452 997	429 665	173 628	63 702	1 696	1 121 688

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC duomenimis

2 paveikslas. Būtinųjų KA tvarkymo sąnaudų struktūra Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2021 m. Plungės rajono savivaldybėje būtinos KA tvarkymo sąnaudos siekė 1 121 688 Eur su PVM. Didžioji dalis šių sąnaudų tenka atliekų sutvarkymui (43 proc.) ir surinkimui (38 proc.). Aikštelėse surenkamų atliekų, tokių kaip stambių gabaritų, žaliųjų ar pavojingų atliekų, tvarkymas sudarė 16 proc. visų sąnaudų.

5 lentelė. Atliekų tvarkymo sąnaudos ir priskaičiuota rinkliava Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.

Metai	Patirtos sąnaudos, Eur	Priskaičiuota rinkliava, Eur	Skirtumas, Eur
2021	1 121 688	1 124 938	3 250

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC duomenimis

Remiantis TRATC pateiktais duomenimis, matoma, jog 2021 m. Plungės rajono savivaldybei priskaičiuota rinkliava yra pakankama sąnaudų padengimui, rinkliavos surenkant 3 250 Eur daugiau. Kadangi 2021 m. ir 2022 m. buvo keičiami rinkliavos dydžiai skirtingiems NTO tipams, 2023 m. keisis priskaičiuota rinkliavos suma.

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu ir savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtojimas taip pat gali būti finansuojamas iš:

- Savivaldybės biudžeto;
- Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšų;
- Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžeto;
- Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų;
- Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų;
- Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšų;
- Užsienio šalių, tarptautinių organizacijų ir finansų institucijų bei Lietuvos Respublikos asmenų tiksliniai įnašai.

1.1.3. Bešeimininkių atliekų tvarkymas ir finansavimas

Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse yra apibrėžta, jog savivaldybės teritorijoje susidariusių bešeimininkių atliekų tvarkymą organizuoja pati savivaldybės administracija, o pats tvarkymas finansuojamas savivaldybės lėšomis. Remiantis AAA teikiama informacija, Plungės rajono savivaldybė taip pat naudojosi Aplinkos apsaugos rėmimo programos ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis bešeimininkių atliekų tvarkymui.

6 lentelėje pateikiami surinkty bešeimininkių atliekų kiekiai ir tam skirtas finansavimas.

6 lentelė. Bešeimininkių atliekų surinkimas Plungės rajono savivaldybėje

	2019	2020	2021
Surinktas bešeimininkių atliekų kiekis, t	28	37	82
Skirtas finansavimas bešeimininkių atliekų tvarkymui Plungės rajono savivaldybėje, Eur	6 845	7 985	17 499
Vienai tonai surinkti tenkantis finansavimas	244	216	213

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis savivaldybės duomenimis

Lyginant su kitomis regiono savivaldybėmis, Plungės rajono savivaldybė yra viena iš aktyviausių bešeimininkių atliekų tvarkytoja. Pagrindinė to priežastis – bešeimininkių atliekų tvarkymui Plungės rajono savivaldybė skiria daugiausiai lėšų. Lėšos bešeimininkių atliekų tvarkymui numatomos pagal poreikį, pasinaudojant savivaldybių Aplinkos apsaugos rėmimo specialiąja programa. 2021 m. buvo tvarkomos įvairios bešeimininkės atliekos: naudotos padangos, plastikai, mišrios statybinės ir griovimo atliekos, tekstilės gaminiai, stiklas, BSA, MKA, didžiosios atliekos.

1.1.4. Visuomenės informavimas ir prevencija

TRATC 2018-2021 m. organizavo įvairią švietėjišką veiklą, skatinant įvairias amžiaus grupes rūšiuoti ir tinkamai tvarkyti atliekas, informuojant apie atliekų tvarkymo sistemą ir pakartotinio panaudojimo galimybes. Sukurtos edukacinės programos, egzaminai, konkursai mokyklinio amžiaus vaikams (konkursai „Atliekų surinkimas ir perdirkimas“, „Kurkime mūsų miestą švaresnį“, egzaminas „Atliekų kultūra“, žemės dienos renginiai ir tiesioginės pakaitos mokyklose, konferencijos, paskaitų/pamokų ciklai, kt.). Ypatingas dėmesys skirtas rūšiavimo švietimui.

Savivaldybė kiekvienais metais organizuoja švaros akciją „Darom“, kurios metu savanoriai ir įvairios visuomeninės organizacijos renka bešeimininkes atliekas.

Vietoje atliekų išmetimo į aplinką ar kaupimo privačioje erdvėje, buvo siūlomos lengvatos ir apribojimų netaikymas atliekų pristatymui. Nemokamai priimti senas padangas privalo visi padangų platintojai, tarp jų ir prekybos centrai, kuriuose jos perkamos. Šiuo atveju atiduodamos padangos turi būti skirtos tam pačiam transporto priemonės tipui, o atiduodamų padangų skaičius atitikti perkamų padangų skaičių. Be papildomo mokesčio senos padangos priimamos ir jas keičiant autoservisuose.

Nuo 2019 m. buvo taikomas sumažintas vietinės rinkliavos mokestis už KA tvarkymą, pristačius pilnos komplektacijos elektronikos atliekas į aikšteles.

TRATC bendravo per socialinius tinklus, skelbdami aktualią informaciją apie atliekų surinkimą, infrastruktūros ir naujovių atliekų tvarkyme plėtrą. TRATC ir rajono savivaldybės puslapyje taip pat aktyviai skelbiama visa aktuali informacija dėl atliekų surinkimo tvarkaraščių, konteinerių lokacijos, patarimai kaip tvarkyti atliekas ir t.t..

Siekiant sumažinti vartotojiškumą ir skatinti pakartotinį buitinių daiktų panaudojimą, nuo 2022 m. TRATC siūlo naują paslaugą Telšių regiono gyventojams - „DAIKTŲ PLATFORMA“. Ši platforma leidžia regione gyventojams neatlygintinai atiduoti įvairius daiktus: baldus, techniką, buitines apyvokos daiktus, rūbus ir kitus. Suvedus informaciją apie atiduodamą daiktą, yra apkeičiami duomenys tarp atiduodančio ir priėmėjo.

1.2. KA tvarkymo paslaugos prieinamumas ir surenkamų atliekų kiekiai

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie KA tvarkymo paslaugos prieinamumą pagal: aprūpinimą MKA surinkimo priemonėmis, aprūpinimą BSA surinkimo ir sutvarkymo vietoje priemonėmis, aprūpinimą popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo, įskaitant pakuočių atliekas, tekstilės atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietose priemonėmis, galimybes atiduoti buityje susidaranti įvairias atliekas. Taip pat atitinkamomis priemonėmis surinktų KA kiekiai.

1.2.1. Gyventojų ir būstų skaičius

Gyventojų ir būstų skaičiaus pokytis matomas žemiau pateikiamose lentelėse. Remiantis 2021 m. duomenimis, Plungės rajono savivaldybėje gyventojų skaičius siekė 33 665 – beveik 3 proc. mažiau nei 2018 m. Šie duomenys yra parengti atsižvelgiant į valstybės duomenų agentūros duomenis ir skaičiuojant gyventojų pokytį atgal pagal 2021 m. surašymą. Plungės rajono savivaldybė Telšių regione yra trečia pagal gyventojų dydį.

7 lentelė. Gyventojų skaičius Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt.

2014	2018	2019	2020	2021 (surašymas)
37 528	34 737	34 314	34 021	33 665

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis OSP duomenimis

Nors gyventojų ir mažėjo, būstų skaičius regione didėjo. 2021 m., remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Plungės rajono savivaldybėje iš viso buvo 15 633 būstų – 347 vnt. daugiau nei 2018 m. Šis pokytis buvo didesnis kaimo vietovėse (būstų skaičius padidėjo 261 vnt.), nei miestuose (86 vnt.). Plungės rajono savivaldybės teritorijoje būstai pasiskirstę beveik vienodai tarp kaimiškų ir miesto vietovių, atitinkamai 54 proc. ir 46 proc.

8 lentelė. Būstų skaičius metų pabaigoje Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt.

Vietovė	2014	2018	2019	2020	2021
Miestas	8 205	8 423	8 477	8 493	8 509
Kaimas	6 503	6 863	7 025	7 076	7 124
Iš viso	14 708	15 286	15 502	15 569	15 633

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis OSP duomenimis

Plungės rajono savivaldybėje 1-2 butų namai 2021 m. sudarė 53 proc. visų būstų esančių savivaldybės teritorijoje.

9 lentelė. 1-2 butų namų skaičius metų pabaigoje Plungės rajono savivaldybėje, 2014; 2018-2021, vnt.

Vietovė	2014	2018	2019	2020	2021
Miestas	1 877	2 030	20 76	2 092	2 107
Kaimas	5 572	5 922	6 091	6 142	6 190
Iš viso	7 449	7 952	8 167	8 234	8 297

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis OSP duomenimis

1.2.2. MKA surinkimo priemonės

2022 m. Plungės rajono savivaldybėje įrengtų MKA surinkimo aikštelių ir išdalintų individualių konteinerių kiekiai pateikiami 10 lentelėje.

10 lentelė. MKA konteinerių kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m.

Savininkų tipas	Konteinerių tipai							Iš viso
	120 l	120 l (maišai)	240 l	770 l	1 100 l	3 000 l	5 000 l	
Butai, individualūs namai	8 558	371	197	-	-	-	61	9 243
Juridiniai asmenys	289	1	212	-	-	-	-	812

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

2021 m. Plungės rajono savivaldybėje surinkta beveik 7 228 tonų MKA. Tai yra 692 tonų (9 proc.) mažiau nei 2018 m. Detalūs MKA surinkimo duomenys pateikti 11 lentelėje.

11 lentelė. Surinktas MKA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2018-2021, t.

2018	2019	2020	2021
8 378	7 920	7 624	7 228

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

MKA mažėjimą regione lėmė tiek infrastruktūros plėtra, tiek naujų rūšiavimo galimybių atsiradimas. Remiantis TRATC, gyventojai aktyviau naudojami galimybėmis pristatyti specifines atliekas į DGASA ir ŽAKA, vietoje išmetimo į MKA aikšteles. Techniniai sprendimai, tokie kaip mažesnės išmetimo angos ir dangčių konstrukcijos, leido apsaugoti nuo išorės poveikio (kritulių) atliekų svoriui.

1.2.3. Biologinių atliekų surinkimo priemonės

Plungės rajono savivaldybėje eksploatuojama viena ŽAKA, kurioje vykdomas žaliųjų atliekų surinkimas ir perdirbimas. Plungės ŽAKA yra didžiausia Telšių regione, jos pajėgumai siekia 5 000 tonų per metus. Palyginimui, Telšių regione esančių Telšių, Mažeikių ir Rietavo ŽAKA pajėgumai siekė 522 tonas, 922 tonas ir 288 tonas. Pagal egzistuojančią sistemą, nesant galimybei susidariusias biologines atliekas laikyti ir kompostuoti Mažeikių rajono, Telšių rajono ir Rietavo savivaldybių ŽAKA, šios yra vežamos į Plungės ŽAKA.

Remiantis TRATC duomenimis, 2019-2021 m. žaliųjų atliekų surinkimas Plungės rajono savivaldybėje padidėjo nuo 1 275 tonų iki 1 330 tonų. Šį augimą lėmė 2019 m. Plungės rajono savivaldybėje pradėtas žaliųjų atliekų rinkimas iš individualiose valdose gyvenančių gyventojų, tikėtina dėl to 2020 m. buvo fiksuotas momentinis padidėjimas kai gyventojai galėjo pašalinti susikaupusias žaliąsias atliekas. Surenkami žaliųjų atliekų kiekiai matomi 12 lentelėje.

12 lentelė. Surinktas žaliųjų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021, t

2019	2020	2021
1 275	1 775	1 330

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

Siekiant įgyvendinti Atliekų direktyvos reikalavimus „valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. <...> biologinės atliekos būtų arba atskiriamos ir perdirbamos jų susidarymo vietoje, arba surenkamos atskirai ir nemaišomos su kitų tipų atliekomis“, regionas imasi priemonių, kurios pagerintų KA tvarkymą. Viena iš tokių priemonių yra nuo 2020 m. įgyvendinamas ESIF projektas „Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Telšių regione“, kuriuo siekiama pagerinti maisto ar virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumus.

Šiuo metu Telšių regione, įskaitant ir Plungės rajono savivaldybę, nėra įdiegtas atskiras maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamasis surinkimas. Didžioji dalis maisto / virtuvės atliekų yra surenkamos kartu su kitomis MKA ir yra tvarkomos MBA įrenginiuose. Atskiras maisto atliekų surinkimas regione planuojamas nuo 2024 m.

1.2.4. Antrinių žaliavų surinkimo priemonės

Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d įsakymu Nr. D1-85 „Dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo“ gyventojams turi būti sudarytos visos reikalavimus atitinkančios sąlygos rūšiuoti antrines žaliavas, įskaitant pakuotes, jų susidarymo vietoje.

Plungės rajono savivaldybės gyventojai aprūpinti konteineriais antrinių žaliavų rinkimui. Rūšiavimas užtikrinamas kolektyviniais varpo/kvadrato formos konteineriais, individualiais konteineriais ir kolektyviniais pusiau požeminiais konteineriais. Kolektyvinės pusiau požeminės atliekų aikštelės prie daugiabučių namų ir savivaldybės teritorijoje esančių kapinių (40 prie daugiabučių, 20 prie kapinių). Bendrai išdalinta 16 700 individualus stiklo ir kitų pakuočių konteineriai. Detali informacija apie antrinių žaliavų konteinerius pateikta 13 lentelėje.

13 lentelė. Antrinių žaliavų konteineriai Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m., vnt.

Individualūs konteineriai		Kolektyvinis varpo/kvadrato formos			Kolektyvinis pusiau požeminis			
Stiklo	Kitų pakuočių	Stiklo	Popieriaus	Plastiko	Stiklo	Popieriaus	Plastiko	Kitų pakuočių
8 350	8 350	5	5	5	60	-	-	64

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

Lyginant su kitomis Telšių regiono savivaldybėmis, Plungės rajono savivaldybėje yra mažiausiai įrengta kolektyvinių varpo/kvadrato formų konteinerių, pagrinde antrinių žaliavų surinkimas užtikrinamas individualiais konteineriais.

Regiono esanti ir atliekų surinkimo sistemą papildanti vienkartinės taros pakuotės sistema (depozito sistema) sėkmingai skatina atliekų turėtojus grąžinti stiklo, plastiko ir metalo tarą. Išvystytos papildančios sistemos kaip taromatai ir prekybos vietose esančios rankinio surinkimo vietos: Plungės savivaldybėje iš viso yra 15 taromatų ir

24 rankinio surinkimo vietos. Taromatai koncentruojami mieste, o kaimuose ar miesteliuose alternatyviai surinkimą siūlo rankinio surinkimo vietos. Pavyzdžiui, pačiame Plungės mieste yra 10 taromatų ir 2 rankinio surinkimo vietos, rajono teritorijoje yra 5 taromatai, o rankiniu būdu pakuotės surenkamos 24 vietose. Pilna informacija pateikta 14 lentelėje.

14 lentelė. Taromatai ir rankinio surinkimo vietos Plungės rajono savivaldybėje, 2022 m., vnt.

	Taromatai	Rankinio surinkimo vietos	Viso surinkimo vietų
Plungės miestas	10	2	12
Plungės rajonas	5	22	27
Iš viso	15	24	39

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis VŠĮ „Užstato sistemos administratorius“ duomenimis¹

Surenkami antrinių žaliavų kiekiai 2019-2021 m. laikotarpyje Plungės rajono savivaldybėje išliko panašiam lygmenyje. Nors didėjo antrinių žaliavų surinkimas taromatuose ir DGASA, mažėjo surinkimas rūšiavimo konteineriais. Plungės rajono savivaldybėje surenkamų antrinių žaliavų kiekiai ir būdai pateikiami 15 lentelėje.

15 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimas Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t

Surinkimo būdas	2019	2020	2021
Taromatai	229	232	263
Rūšiavimo konteineriai	1 096	714	966
DGASA	36	6	105
Bendrai	1361	952	1334

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

TEKSTILĖ

Tekstilės atliekos nuo 2015 m. priimamos DGASA Telšių regione (įskaitant Plungės rajono savivaldybę), o 2022 m. lapkritį pirmi tekstilės surinkimo konteineriai įrengti Plungės rajono savivaldybėje. Gyventojų patogumui, konteineriai įrengti šalia gyvenvietėse esančių bendro naudojimo konteinerių, seniūnijų, bendruomenės namų, rūšiavimo konteinerių, turgaviečių. Plungės mieste pastatyta 19 tekstilės konteinerių, kitose Plungės rajono gyvenvietėse pastatyta dar 19 tekstilės konteinerių², iš viso Plungės rajono savivaldybėje planuojama turėti 40 tekstilės konteinerių. Konteineriai skirti neberekalingiems, tačiau dar tinkamiems naudoti drabužiams, patalynei, užuolaidoms, avalynei, minkšties žaislams. Surinktos tekstilės atliekos bus parengtos pakartotiniam panaudojimui (išdalinti) arba perdirbamos. Šias atliekas atskirai apvažiuodamas rinks specialus tam skirtas transportas.

1.2.5. Didelių gabaritų ir pavojingų atliekų pridavimo galimybės

Plungės rajono savivaldybėje eksploatuojama viena DGASA, kurioje iš gyventojų priimamos įvairios atliekos: statybinės, elektronikos, plastiko, popieriaus, stiklo, padangų ir buityje susidarančios pavojingos atliekos. Šios atliekos iš gyventojų yra priimamos nemokamai. Aikštelės pajėgimai pateikiami 16 lentelėje.

16 lentelė. DGASA Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m.

¹ Interaktyvi prieiga internete: <https://grazintiverta.lt/kur-grazinti/14>

² Interaktyvi prieiga internete: <https://tratc.lt/informacija-plunges-rajono-savivaldybes-gyventojams/>

Aikštelė	Tvarkymo pajėgumai, t / metus	Didžiausias vienu metu laikomas pavojingųjų atliekų kiekis, t
Plungės DGASA	2 757	10

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

Gyventojai atliekas gali atiduoti vežėjui apvažiavimo būdu. Didelių gabaritų atliekos iš Plungės rajono savivaldybės gyventojų yra surenkamos bent du kartus per metus, pagal iš anksto paskelbtą atliekų surinkimo grafiką.

2018-2021 m. regione buvo įvairiai plečiamos galimybės gyventojams atiduoti didelių gabaritų atliekas, įskaitant padangas, EEJ atliekas, statybines ir pavojingas atliekas. 2018 m. mažinamas vietinės rinkliavos mokestis už KA tvarkymą, pristačius pilnos komplektacijos EEJ atliekas į aikštelę, bei nemokamai priimami 4 vnt. naudotų padangų nuo vieno automobilio, pateikus automobilio registracijos dokumentus. Surenkami Plungės rajono savivaldybėje didelių gabaritų ir kitų atliekų kiekiai DGASA pavaizduoti 17 lentelėje.

17 lentelė. DGASA surinktų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2018-2021 m., t

Atliekos	2018	2019	2020	2021
Didžiosios atliekos	71	113	24	26
EEJ atliekos	12	13	26	34
Padangų atliekos	71	110	81	191
Mišrios statybinės atliekos	49	127	41	60
Pavojingos atliekos	1	1	1	3
Antrinės žaliavos	29	36	6	105
Iš viso	233	400	179	420

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

1.2.6. Bendri surinktų KA kiekiai

2021 m. Plungės rajono savivaldybėje bendrai surinkta 9 952 tonų KA, iš kurių didžiąją dalį sudarė MKA (7 228 tonų arba 72,6 proc. viso KA srauto). 2021 m. 1 335 tonų surinktų atliekų sudarė išrūšiuotos antrinės žaliavos arba beveik 13 proc. visų surinktų atliekų, tačiau 2019 m. ir 2021 m. antrinių atliekų kiekiai sumažėjo 27 tonomis. Dar labiau sumažėjo surinktas MKA kiekis – 692 tonomis. Bendrai Plungės rajono savivaldybėje 2021 m. surinkta 7 proc. mažiau atliekų nei 2019 m.

Detali 2019-2021 m. atliekų surinkimo statistika Plungės rajono savivaldybėje matoma žemiau esančiose lentelėse.

18 lentelė. KA surinkimo būdai ir atliekų rūšys Plungės rajono savivaldybėje, 2021 m., t

Atliekų surinkimo būdai	MKA	Antrinės žaliavos	Didelių gabaritų atliekos	EEJ atliekos	Žaliosios atliekos
MKA konteineriai	7 228				
Rūšiavimo konteineriai		966			
Taromatai		263			
DGASA surinktos atliekos		105	26	34	
ŽAKA ir žaliųjų atliekų konteineriai					1 330
Iš viso	7 228	1 334	26	34	1 330

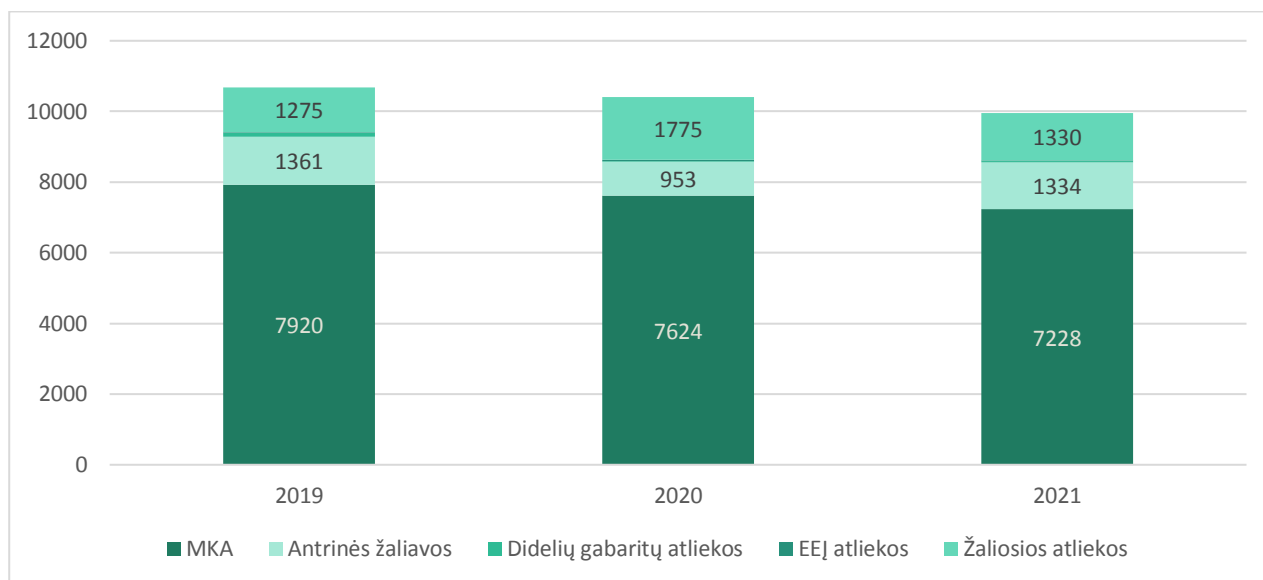
Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

19 lentelė. Surinktos KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t

Atliekų rūšys	2019	2020	2021
MKA	7 920	7 624	7 228
Antrinės žaliavos	1 361	953	1 334

Didelių gabaritų atliekos	113	24	26
EEJ atliekos	13	26	34
Žaliosios atliekos	1 275	1 775	1 330
Iš viso	10 683	10 402	9 952

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

3 paveikslas. Surinktos KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Remiantis VAPTP, 2020 m. vienam Lietuvos gyventojui vidutiniškai per metus teko 263 kg MKA, tuo tarpu vienam Plungės rajono savivaldybės gyventojui – 215 kg.

Surinktų antrinių žaliavų kiekiai tenkantys vienam gyventojui 2019-2021 m. išliko panašiam lygmenyje (su nuokrypiu karantino laikotarpiu) ir viršijo Telšių regiono vidurkį (38 kg).

20 Lentelė. Vienam gyventojui tenkantis surinktų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., kg

Atliekų rūšys	2019	2020	2021
MKA	231	224	215
Antrinės žaliavos	40	28	40
Didelių gabaritų atliekos	3	1	1
EEJ atliekos	0	1	1
Žaliosios atliekos	37	52	40
Visos surinktos atliekos	311	306	296

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

Bendrai Plungės rajono savivaldybėje matoma surenkamų atliekų kiekio mažėjimo tendencija (taip pat ir MKA) bei didėjanti rūšiuojamuoju būdu surenkamų atliekų dalis.

1.3. Komunalinių atliekų tvarkymas ir šalinimas

2021 m. Plungės rajono savivaldybėje bendrai susidarė 11 725 tonos KA, 738 tonomis mažiau nei 2019 m. Bendras susidariusių atliekų kiekis yra apskaičiuojamas prie surinkto atliekų kiekio pridedant sukompostuotas ir kitaip

panaudotas atliekas namų ūkiuose, kurios apskaičiuojamos pagal TRATC metodiką (remiamasi prielaida, kad per metus viena kompostavimo dėžė namų ūkyje sukompostuoja apie 190 kg biologinių atliekų per metus). Detali informacija apie KA susidarymą Plungės rajono savivaldybėje pateikta 21 lentelėje.

21 Lentelė. Susidariusios KA Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021, t.

	2019	2020	2021
Iš viso susidariusios KA	12 463	12 224	11 725
Susidariusios atliekos tenkančios vienam gyventojui	363	359	348

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis TRATC pateiktais duomenimis

Plungės rajono savivaldybėje vienam gyventojui tenkantis susidariusių atliekų kiekis 2021 m. siekė 348 kg, arba 1 kg daugiau nei Telšių regiono vidurkis. Plungės rajono savivaldybėje susidarė net 135 kg mažiau KA už Lietuvos vidurkį (remiantis VAPTP 483 kg gyventojui per metus).

1.3.1. Komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai

Įgyvendinus Europos Sąjungos finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, šalia esamo Telšių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno, Jėrubaičių k., Plungės r. sav., pastatytas regioninis MBA įrenginys, kurio pajėgumai užtikrina Telšių regione susidarančių atliekų tvarkymą. Į šį įrenginį nukreipiamos Telšių regiono teritorijoje surinktos MKA ir skatinamas BSA kompostavimas.

Telšių regiono MBA įrenginio pajėgumas siekia 50 000 t/m. Pagal šiuo metu surenkamus MKA kiekius, MBA įrenginys išnaudoja maždaug pusę savo techninių galimybių.

Šiuo metu MBA įrenginiuose apdorojamas BSA kiekis siekia 10 702 t/m³

Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų tvarkymo įrenginių perdirbimo pajėgumai Telšių regione siekė 1 940 t/m. ir lyginant su kitų regionų įrenginiais yra vieni iš mažiausių. Tuo tarpu baterijų ir akumuliatorių tvarkymo įrenginių pajėgumai Telšių regione siekė 1 500 t/m., o pavojingų atliekų tvarkymo įrenginiai atitinkamai galėjo rūšiuoti 4 845 t/m., perdirbant 3 995 t/m.

ES finansuojamu projektu „Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Telšių regione“ planuojama plėsti maisto atliekų saugojimo ir tvarkymo paslaugas. Planuojami rūšiuojamuoju būdu iš Telšių regiono gyventojų surenkamų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumai – 3070 tonų per metus.

ŽAKA ir DGASA kompostavimo ir tvarkymo pajėgumai atitinkamai pateikti 1.2.3. ir 1.2.5. skyriuose.

1.3.2. Sutvarkytų komunalinių ir kitų atliekų kiekiai ir sudėtis

Vertinant AAA pateiktą informaciją apie MKA sudėtį, matomi įvairūs svyravimai. Plungės rajono savivaldybėje tarp tiriamo MKA kiekio antrinės atliekos įvairiai kito: išaugo popieriaus/kartono, stiklo ir plastiko (įskaitant pakuotes) atliekos, sumažėjo PET ir metalo (įskaitant pakuotes) atliekų. Biologiškai skaidžios medžiagos – žaliosios ir maisto atliekos – taip pat mažėjo tarp MKA.

22 Lentelė. MKA sudėties tyrimų rezultatai Plungės rajono savivaldybėje, 2019- 2021 m., proc.⁴

³ Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas; 3 priedas

⁴ Telšių regiono MBA operatorius neatliko MKA sudėties tyrimų 2020 m.

Atskirtos komunalinių atliekų rūšys	2019	2020	2021
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	10,81	10,31	15,54
Žaliosios atliekos	5,99	2,40	2,22
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0,31	0,74	0,62
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	22,84	11,48	6,61
Tekstilės atliekos	7,06	7,34	7,42
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	21,96	33,66	38,36
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	5,96	8,60	6,68
PET pakuočių atliekos	0,41	0,28	0,00
Kombinuotų pakuočių atliekos	8,07	1,55	3,02
Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	1,52	1,55	0,70
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	1,40	1,54	2,25
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir panašiai)	4,19	7,95	5,36
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos nepavojingosios atliekos	0,09	1,27	3,13
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,42	0,56	0,51
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,00	0,00	0,00
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos pavojingosios atliekos	0,22	0,07	0,60
Kitos KA (pavyzdžiui, higienos atliekos, avalynė, guma)	8,78	10,74	6,97

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis AAA pateiktais duomenimis

Remiantis VAPTP, 2020 m. tekstilės atliekos Lietuvoje sudarė beveik 8 proc. visų MKA; Plungės rajono savivaldybėje ši dalis svyruoja lyginant analizuojamą periodą, vidutiniškai sudarant beveik 7 proc. 2022 m. Plungės rajono savivaldybėje pradėjus naudoti tekstilės konteinerius, galima tikėtis tekstilės atliekų sumažėjimo MKA sudėtyje.

23 lentelėje pateikiami konsoliduoti AAA duomenys, rodantys Plungės savivaldybės KA sutvarkymą.⁵

23 Lentelė. Sutvarkyti KA kiekiai Plungės rajono savivaldybėje, 2019-2021 m., t

Savivaldybė	2019	2020	2021
Perdirbta/panaudota pakartotinai KA, t	7306	8 205	6 298
Perdirbta/panaudota pakartotinai KA, proc.	62	66	57
Sudeginta KA, t	2 998	3 841	3 762
Sudeginta KA, proc.	25	31	34
Pašalinta KA, t	1 504	297	1 039
Pašalinta KA, proc.	13	2	9
	11 808	12 343	11 099

⁵ Visos atliekos yra tvarkomos bendru srautu MBA įrenginiuose. Savivaldybių dalis sutvarkomuose įrenginiuose yra išskaičiuojami pagal sudaromą dalį visų surinktų atliekų.

Savivaldybė	2019	2020	2021

Bendrai sutvarkyta KA, t⁶

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis AAA pateiktais duomenimis

1.4. Atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano įgyvendinimas

Toliau yra analizuojamas 2014-2020 plano įgyvendinimo lygis, remiantis plane nustatytomis užduotimis ir kriterijais.

1.4.1. Valstybinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymas

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI

Iki 2016 m. Plungės rajono savivaldybė bei TRATC plane buvo nusimatę, remiantis VATP 2014-2020 m., užtikrinti, kad 45 proc. susidariusių KA bus perdirbtos ir kitaip panaudotos, o nuo 2020 m. perdirbamų ir panaudojamų atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip 65 proc. Remiantis savivaldybėje susidarančiu KA kiekiu nustatytos šios perdirbimo / panaudojimo kiekybinės užduotys:

- 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5 641 toną;
- 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 7 783 tonas.

2016 m. Plungės rajono savivaldybėje buvo perdirbta ar kitaip panaudota 11 371 tonos atliekų (įskaitant sudegintas atliekas). Tai yra 98 proc. visų sutvarkomų atliekų iš Plungės rajono savivaldybės, remiantis AAA duomenimis

2020 m. Plungės rajono savivaldybėje buvo perdirbta ar kitaip panaudota 12 046 tonos atliekų (įskaitant sudegintas atliekas). Tai yra 98 proc. visų sutvarkomų atliekų iš Plungės rajono savivaldybės, remiantis AAA duomenimis

ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ, MAISTO / VIRTUVĖS ATLIEKŲ SURINKIMO IR TVARKYMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI

- Žaliųjų atliekų atskyrimo iš bendro KA srauto infrastruktūros užtikrinimas regiono atliekų turėtojams;
- Atsižvelgiant į parengtos studijos (nagrinėjančios maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes) rezultatus kartu su kitomis regiono savivaldybėmis iki 2019 metų esant poreikiui įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.

2020 m. Plungėje vis daugiau namų ūkių pageidavo gauti žaliųjų atliekų surinkimo paslaugas, kurios pradėtos teikti nuo 2019 m. Vien 2019 m. individualioms valdoms buvo išdalinta 2 800 vnt. žaliųjų atliekų konteinerių.

Šiuo metu Telšių regione nėra įdiegtas atskiras maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamasis surinkimas. Didžioji dalis maisto / virtuvės atliekų yra surenkamos kartu su kitomis MKA ir yra tvarkomos MBA įrenginiuose.

Planuojamas atskiras maisto atliekų surinkimas regione nuo 2023 m. Planuojami rūšiuojamuoju būdu iš Telšių regiono gyventojų surenkamų maisto ir virtuvės atliekų (MVA) apdorojimo pajėgumai – 3 070 tonų per metus.

KA SRAUTE ESANČIŲ POPIERIAUS IR KARTONO, METALŲ, PLASTIKŲ IR STIKLO ATLIEKŲ PARUOŠIMO NAUDOTI PAKARTOTINAI IR PERDIRBTI UŽDUOTYS

⁶ AAA bendras sutvarkytas atliekų kiekis skiriasi nuo TRATC bendro surinkto atliekų skaičiaus; TRATC duomenų apskaitoje naudojama skirtinga metodika apskaičiuojant surinktas atliekas.

- Iki 2020 m. paruošti pakartotiniam panaudojimui ir perdirbti ne mažiau kaip 3 100 tonų antrinių žaliavų įskaitant pakuotes ir pakuočių atliekas (popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų).

Remiantis AAA duomenimis, visos parengtos atliekos Telšių regione tas pačiais metais yra panaudojamos ar perdirbamos. 2020 m. Plungės rajono savivaldybėje buvo perdirbta ar kitaip panaudota atliekų buvo 8 205 tonų.

KOMUNALINIŲ BSA ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI

- Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės BSA neviršytų:
  - Nuo 2014 iki 2015 m. ne daugiau kaip 4 793 tonų per metus;
  - Nuo 2016 iki 2017 m. ne daugiau kaip 4 313 tonų per metus;
  - Nuo 2018 iki 2019 m. ne daugiau kaip 3 834 tonų per metus;
  - Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 3 355 tonų per metus.

Telšių regione bendrai buvo šalinami labai maži BSA kiekiai. Šie kiekiai matomi 24 lentelėje.

24 lentelė. Pašalintas BSA kiekis sąvartynuose Telšių regione, 2016-2020, t

Uždaviniai	2016	2017	2018	2019	2020
Pašalintas grynujų komunalinių BSA kiekis	15	0	-	-	-
Pašalintas po apdorojimo likusių BSA bendras kiekis	-	3 191	-	4 298	1 041
Bendrai	15	3 191	-	4 298	1 041

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis AAA duomenimis

Pašalintas BSA kiekis visame regione ne tik ne viršijo numatyto kiekio Telšių atliekų tvarkymo regiono plane, bet ir Plungės rajono savivaldybės plane. Tuo pačiu, pagal proporciją nuo visų surinktų ir į MBA patekusių atliekų kiekį, Plungės rajono savivaldybės pašalinta BSA dalis sąvartyne 2017 m., 2019 m. ir 2020 m. siekė 798 tonas, 1 075 tonas ir 260 tonas.

KITŲ KĄ PARUOŠIMO PAKARTOTINIAM NAUDOJIMUI, PERDIRBIMO, KITOKIO NAUDOJIMO IR SAUGAUS ATLIEKŲ ŠALINIMO UŽDUOTYS

Savivaldybės teritorijoje didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymo organizavime buvo numatytos šios naujos priemonės:

- Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse;
- Užtikrinti didelių gabaritų bei pavojingų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus;
- TRATC turi užtikrinti, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse būtų priimamos tekstilės atliekos.

Pavojingas buityje susidarančias atliekas gyventojai gali pristatyti patys į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles. Regione (įskaitant Plungės rajono savivaldybę) taip pat pasirūpinta pavojingų atliekų surinkimu apvažiavimo būdu, du kartus per metus, grafikus paskelbiant viešose informavimo šaltiniuose.

Tekstilės atliekos yra priimamos nuo 2015 m. sausio 1 d. DGASA Telšių regione.

ATLIEKŲ, KURIOMS TAIKOMAS GAMINTOJO ATSAKOMYBĖS PRINCIPAS, TVARKYMO SAVIVALDYBIŲ ORGANIZUOJAMOSE ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOSE PRIEMONĖS

Siekiant įvykdyti pakuotės, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotis Plungės savivaldybėje, buvo numatyta privalomai imtis šių priemonių:

- Įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo aikštelę prie sodų ir garažų bendrijose (viso 25 aikšteles);

- 2015 m. atnaujinti konteinerių išdėstymo schemas.

Aikštelės išdėstytos ne didesniu kaip 100-150 m. atstumu nuo daugiabučių namų.

DGASA EKSPLOATAVIMO UŽDUOTIS

TRATC užtikrina esamos DGASA infrastruktūros Plungės rajono savivaldybėje eksploatavimą. Kaip nurodyta VATP, eksploatuojama viena DGASA 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.

Šiuo metu yra vertinamas poreikis naujos didelių gabaritų atliekų aikštelės Plungės rajone.

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ SURINKIMO IR TVARKYMO SISTEMOS UŽDUOTIS

Remiantis 2014-2020 m. VATP ir 2014-2020 Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planu, pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:

- Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį;
- Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas:
- stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.;
- popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.;
- plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką;
- metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.;
- medinių – ne mažiau kaip 15 proc.

TRATC turi esant galimybei nustatyti šias pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO. Sutartis sudarytos ir užduotis nustatytos su GIO dėl padangų ir elektronikos atliekų sistemų eksploatavimo.

2014-2020 plane buvo iškelti bendri kriterijai ir laukiami rezultatai, vertinantys plano įgyvendinimą. Žemiau esančiose lentelėse pateikiama tų kriterijų pasiekimo analizė.

25 lentelė. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Kriterijus	Planuojamas rezultatas	Rezultatas	Būklė ⁷
Perdirbta ir kitaip panaudota KA	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5 641 t. KA; Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 7 783 t. KA	2016 m. perdirbta ar kitaip panaudota atliekų (įsk. sudegintas atliekas): 11 371 t. 2020 m. perdirbta ar kitaip panaudota atliekų: 8 205 t.	Pasiekta
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąją KA tvarkymo paslaugą	Iki 2016 m. 100 proc. užtikrinti viešąją KA tvarkymo paslaugą	2016 m. Gyventojų dalis, kuriems teikiama paslauga Plungės rajono savivaldybėje 100 proc.	Pasiekta
Pašalinta BSA sąvartyne	2014-2015 m. ne daugiau kaip 4 793 t/m. 2016-2017 m. ne daugiau kaip 4 313 t/m. 2018-2019 m. ne daugiau kaip 3 834 t/m. Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 3 355 t/m.	Plungės rajono savivaldybės pašalinta BSA dalis sąvartyne: 2017 m. 798 t 2019 m. 1 075 t 2020 m. 260 t	Pasiekta
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 3 100 t. KA sraute esančių popieriaus ir kartono,	2020 m. Plungės rajono savivaldybėje perdirbtas/	Pasiekta

⁷ 2014-2020 plane nustatyti būklės vertinimo kriterijai: Pasiekta: 70-100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama: 50-70 proc. rezultato; Bloga: pasiekta <50 proc. rezultato.

Kriterijus	Planuojamas rezultatas	Rezultatas	Būklė ⁷
medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	panaudotas pakartotinai KA kiekis siekė 8 205 tonų.	

Šaltinis: Parengta Konsultanto

26 lentelė. Laukti ir pasiekti 2014-2020 plano įgyvendinimo rezultatai Plungės savivaldybėje

Rodikliai	Laukiamas rezultatas	Pasiektas rezultatas ⁸
Bendras KA susidarymas	Mažėjimas	Mažėjimas (Viso susidarę KA 2013 m. 12 739 t.; 2020 m. 12 224 t)
KA susidarymas vienam gyventojui	Didėjimas	Didėjimas (Viso susidarę KA gyventojui 2013 m. 336 kg; 2020 m. 359 kg)
KA susidarymas vienam namų ūkiui	Didėjimas	Mažėjimas (Susidaręs KA namų ūkiui 2013 m. 876 kg; 2020 m. 785 kg)
Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, t	Didėjimas	Didėjimas (Paruošta naudoti pakartotinai KA 2014 m. 1 658 t; 2020 m. 8 205 t)
Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc.	Didėjimas	Didėjimas (Paruošta naudoti pakartotinai KA nuo surinktų atliekų 2014 m. 13 proc. ; 2020 m. 66 proc.)
Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai tonomis per metus, pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Didėjimas (Surinktas antrinių žaliavų kiekis rūšiavimo konteneriais: Stiklas 2013 m. : 192 t; 2020 m. : 480 t Plastikas 2013 m.: 31 t; 2020 m.: 302 t Popierius ir kartonas 2013 m.: 192 t; 2020 m. 147 t Surinktas antrinių žaliavų kiekis taromatais: PET 2016 m.: 77 t; 2020 m.: 109 t Stiklas 2016 m.: 47 t; 2020 m.: 75 t Metalas 2016 m.: 26 t; 2020 m.: 47 t)
Atskirai surinktų buitinių pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Didėjimas (Surinktas pavojingų atliekų kiekis 2018 m. 0,6 t; 2020 m. 0,6 t)
Atskirai surinktų ir sukompostuotų BSA kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Didėjimas (Surinktos žaliosios atliekos 2013 m. 384 t; 2020 m. 1 775 t)
Bendras perdirbtų KA kiekis, procentais nuo bendro susidariusių KA kiekio	Didėjimas	Didėjimas (Perdirbta/panaudota pakartotinai KA 2014 m. 13 proc.; 2020 m. 66 proc.)
KA, šalinamų sąvartyne, kiekis, proc.	Mažėjimas	Mažėjimas (Pašalinta KA 2014 m. 87 proc.; 2020 m. 2 proc.)
Sąvartyne pašalintų komunalinių BSA kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, proc.	Mažėjimas	Mažėjimas

Šaltinis: Parengta Konsultanto

⁸ Dalis TRATC duomenų yra pateikti nuo 2013 m.; dalis duomenų 2014 m. nebuvo renkami dėl teisminių ginčų su MBA operatoriumi ir atliekų tvarkytojais

Dauguma numatytų 2014-2020 m. rezultatų yra pasiekti. Tačiau, verta pabrėžti, jog kai kurių rodiklių yra šiuo metu nustatyti ir palyginti. Rodiklio - *Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais* – nustatyti nėra galimybės, šie duomenys nebuvo registruojami atliekų tvarkytojų, TRATC ar savivaldybių.

Dėl teisinių ginčų tarp TRATC ir MBA operatorių, atliekų tvarkytojų, dalis duomenų taip pat nebuvo korektiškai fiksuojami tarp 2014 m. ir 2017 m., dėl to dalis duomenų yra lyginami su 2013 m. ar 2017 m.

1.5. Komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo SSGG analizė

Toliau pateikta Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos ir valdymo stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė.

27 Lentelė. Atliekų tvarkymo sistemos SSGG Plungės rajono savivaldybėje

STIPRYBES	SILPNYBES
1. DGASA neribojamas pristatomų atliekų kiekis 2. Dvinarė vietinės rinkliavos taikymas skatina individualių valdų gyventojus rūšiuoti atliekas 3. Įdiegtas antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, DGASA tinklas 4. Visos MKA apdorojamos MBA įrenginiuose 5. Žaliųjų atliekų surinkimo sistemos pagrindu bus parengta maisto ir virtuvės atliekų rinkimo sistema 6. Pakankami sąvartyno pajėgumai	1. Nėra įrengti daiktų mainų, pakartotinio naudojimo atidavimo-priėmimo punktai 2. Ribotos ŽAKA ir per maži kompostavimo pajėgumai; atliekos priimamos tik iš gyventojų 3. Vietinės rinkliavos nuostatuose nenumatytos sankcijos dėl laiku nesumokėtos rinkliavos 4. Vėluojama įgyvendinti atskirą maisto ir virtuvės atliekų surinkimą
GALIMYBES	GRĖSMES
1. Galimybė pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo iš rūšiavimo konteinerių paslaugų teikėjus pasirinkti pagal patvirtintus būtinuosius reikalavimus, nederinant su gamintojų ir importuotojų organizacijomis 2. Neišnaudota galimybė sąvartyne susidarančias dujas panaudoti energijos gamybai 3. Neišnaudoti MBA įrenginių pajėgumai	1. Perdirbimo pajėgumų trūkumas rinkoje (rinkoje trūksta konkurencijos dėl antrinių žaliavų tvarkymo) 2. Aplinkos ministerijos nauja atliekų apskaitos sistema, reikalingos naujos technologijos DGASA 3. Infrastruktūros palaikymui reikalingas nuoseklus finansavimas (atnaujinimui, taisymui ir pan.) 4. Sunkumai plėtojant kolektyvinių konteinerių tinklą (teisiniai, teritoriniai apribojimai, gyventojų lūkesčiai)

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2. Komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija

Plungės rajono savivaldybės KA tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis VAPTP ir Regiono planu. Plėtojant Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti KA šalinimo lygį, didinti atliekų perdirbimą ir įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus. Laikantis

nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama KA susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos.

2.1. Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Plane numatomos įgyvendinti KA tvarkymo užduotys, kurias nustato VAPTP ir Regiono planas. TRATC ir Plungės rajono savivaldybei toliau numatytos priemonės sieks įgyvendinti numatytus valstybinius ir regioninius uždavinius, skatinant atliekų prevenciją, paruošimą naudoti pakartotinai atliekas, perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, kitokį panaudojimą ir šalinimą tik tų atliekų, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

28 lentelė. VAPTP užduotys, tenkančios regioniniams atliekų centrams ir savivaldybėms

Valstybinio plano punktas	Užduotis ir siekiai
260.1. – 260.2.	Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip: 2025 m. 55 proc., 2027 m. 57 proc., 2030 m. 60 proc.
260.3.	Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip: 2025 m. 15 proc., 2027 m. 8 proc., 2030 m. 5 proc.
261.1.	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis: 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
261.2.	Iki 2024 m. aprūpinti namų ūkių biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.
261.3.	Sudaryti galimybę buitje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti
261.4.	Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
261.5.	Iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buitje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis
261.6.	Iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buitje susidarančias pavojingas atliekas
261.7.	Užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus: 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka; 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku; 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku; 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buitje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);

Valstybinio plano punktas	Užduotis ir siekiai
	261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančių bent 40 000 gyventojų; 261.7.6. teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes. Informacinėje medžiagoje turi būti aiškiai nurodytos surinkimo vietos, teikiamos paslaugos, surinkėjų kontaktai, paaiškinta teisingo atliekų rūšiavimo nauda, įvardytos sankcijos už neteisingą atliekų rūšiavimą ar šalinimą. Informacija turi būti platinama savivaldybių pasirinktais kanalais (per seniūnijas, atliekų vežėjus, daugiabučių namų valdytojus, pateikiant kartu su sąskaitomis už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) suteiktas kitas daugiabučių bendrojo naudojimo patalpų priežiūros paslaugas, daugiabučių laiptinių ir (ar) seniūnijų skelbimų lentose ; 261.7.7. peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą (Plano 2 priedo 4.1.12 papunktyje nurodyta priemonė).
263.3.	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2.2 Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis KA tvarkymo Plungės rajono savivaldybėje tikslas – užtikrinti, kad viešojo KA tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo sistemos prioritetais, KA tvarkymo principais ir siekiant įgyvendinti valstybines ir regionines atliekų tvarkymo užduotis iki 2027 m., nustatomi šie Plungės rajono savivaldybės KA tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

1 TIKSLAS. VENGTI ATLIEKŲ SUSIDARYMO, MAŽINTI SUSIDARANČIŲ ATLIEKŲ KIEKĮ IR KENKSMINGŲ MEDŽIAGŲ KIEKĮ ŽALIAVOSE IR PRODUKTUOSE

1.1 uždavinys. Skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, remonto ir (ar) taisymo paslaugas

1.2 uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

1.3 uždavinys. Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją

2 TIKSLAS. ATSKIRTI SUSIDARYMO ŠALTINYJE ATLIEKAS, KURIAS BŪTŲ GALIMA PARUOŠTI PAKARTOTINAI NAUDOTI ARBA PERDIRBTI

2.1 uždavinys. Didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę atliekų rūšiavimo srityje

2.2 uždavinys. Gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą

3 TIKSLAS. SKATINTI PARUOŠTI ATLIEKAS NAUDOTI PAKARTOTINAI

3.1 uždavinys. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo

4 TIKSLAS. NAUDOTI ATLIEKAS TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI

4.1 uždavinys. Skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti

Šie tikslai ir uždaviniai atliepia Regiono plano nustatytus tikslus ir uždavinius. Plungės rajono savivaldybės numatyti kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai, bei įgyvendinamos veiklos susijusios su uždavinių pasiekimu, prisideda ir prie viso regiono mastu siekiamų tikslų (žr. 29 lentelę).

29 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės

Aktualus valstybinio plano punktas	Užduotis	Siektina reikšmė Telšių regione				
		2023	2024	2025	2026	2027
260.1. – 260.2.	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Telšių regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	61	62	64	65	66
260.3.	Planuojamas šalinti Telšių regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	4	4	4	3	3
261.1.	Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Telšių regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	42	45	48	50	53
261.2.	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000. Iš jų	Pagal poreikį				
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Pagal poreikį				
	Žaliųjų atliekų ir maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	5 300	7 300	7 300	7 300	11 300
261.5.	Iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buitėje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę šalinti atskiru srautu	Pagal poreikį				
261.6.	Iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buitėje susidarančias pavojingas atliekas	DGASA ir / arba atskiru surinkimu				
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančių bent 40 000 gyventojų	6	6	6	6	9
263.3.	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą	Pagal poreikį				

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2.3. Komunalinių atliekų srautų prognozavimas

Regiono plano rengimo metu ateities prognozėms buvo naudojami 2019-2021 m. Telšių regiono atliekų susidarymo, surinkimo ir sutvarkymo duomenys. Rengiant atskirų Telšių regiono savivaldybių ateities prognozes į skaičiavimus buvo įtraukti ir faktiniai 2022 m. duomenys, o patikslintos Telšių regiono ateities prognozės pateikiamos 1 Priede.

Atkreiptinas dėmesys, kad prognozuojami KA susidarymo, surinkimo ir sutvarkymo kiekiai perkeliant juos į Plane esančias lenteles yra suapvalinami iki sveiko tonų skaičiaus, todėl lentelėse yra galimi paskutinio skaitmens aritmetiniai neatitikimai dėl apvalinimo paklaidos.

2.3.1. Prognozėms naudojamos prielaidos

Prognozuojant atliekų susidarymą bei surinkimą Plungės rajono savivaldybėje 2021-2027 m., naudojami faktiniai 2018-2021 m. metų duomenys ir 2022 m. TRATC pateikti duomenys apie MBA įrenginyje apdorotą MKA kiekį regione. Prognozių modeliavime naudojami tokie rodikliai: gyventojų skaičius, 1-2 butų namų skaičius, šalies BVP pokytis. Prognozuojant gyventojų skaičių Plungės rajono savivaldybėje buvo remtasi Valstybės duomenų agentūros istoriniais duomenimis ir vidutiniu gyventojų pokyčiu per paskutinius 10 metų.

Numatoma tendencija, kad Plungės rajono savivaldybės gyventojų skaičius mažės po daugiau nei procentą kiekvienais metais. Nuo 2021 m. iki 2027 m. numatomas bendras 8 proc. gyventojų sumažėjimas, kaip ir visame Telšių regione.

30 lentelė. Prognozuojamas gyventojų skaičius Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., vnt.

Savivaldybė	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Plungės r.	33 665	33 251	32 777	32 309	31 848	31 394	30 946

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Teikiant tolesnes prognozes svarbu įvertinti 1-2 butų namų pokytį savivaldybėje. Kiekvienas naujas būstas yra ir naujas atliekų sudarymo šaltinis. Daroma prielaida, jog nauji namų ūkiai tęs regione įprastas atliekų tvarkymo namuose tendencijas ir žaliąsias atliekas tvarkys jas išmetant atskiru srautu. Prognozuojama, kad Plungės rajono savivaldybėje bendrai tokio tipo būstų išaugs 270 vnt. tarp 2021 m. ir 2027 m. arba beveik 3 proc.

31 lentelė. Prognozuojamas 1-2 butų namų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., vnt.

Savivaldybė	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Plungės r.	8 297	8 342	8 387	8 432	8 477	8 522	8 567

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Prognozuojamas Lietuvos BVP pokytis atspindi būsimą ekonominę gyventojų padėtį, kuri tiesiogiai įtakoja vartojimo įpročius. Didesnis regiono gyventojų vartojimas atitinkamai didina potencialų atliekų kiekį, išmetant papildomas po vartojimo likusias atliekas – nuo didelių gabaritų iki kasdienio vartojimo prekių atliekų. Remiantis Finansų ministerijos Ekonominės raidos scenarijais⁹, 2021-2027 m. numatomas net 17 proc. BVP augimas.

32 lentelė. Prognozuojamas BVP Lietuvoje 2021-2027 m., mln. Eur.

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
46 029	46 765	47 420	48 843	50 308	52 069	53 891

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis Finansų ministerijos duomenimis

2.3.2. Surenkamų ir susidarančių komunalinių atliekų prognozavimas

Remiantis prognoze vienam gyventojui tenkantis Plungės rajono savivaldybėje susidarantis KA kiekis nuo 2021 m. iki 2027 m. didės ir pasieks 385 kg per metus. Demografiniai pokyčiai yra vienas iš pagrindinių faktorių, lemiančių mažėjantį bendrai susidarančių atliekų kiekį, mažėjant gyventojų skaičiui, atitinkamai savivaldybėje mažės ir bendras susidarančių atliekų kiekis. Prognozuojama, kad nuo 2022 m. iki 2027 m., susidarantis atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje mažės 3 proc., iki 11 899 tonų.

33 lentelė. Prognozuojamas susidarančių KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje

Savivaldybė	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognozuojamas susidarantis KA kiekis tenkantis vienam gyventojui, kg	348	370	377	379	381	383	385
Prognozuojamas bendras susidarantis KA kiekis, t	11 725	12 297	12 356	12 257	12 139	12 016	11 899

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Prognozuojama, jog visame Telšių regione 2021-2027 m. susidarančių atliekų sumažės 4 proc.

⁹ Interaktyvi prieiga internete: <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus>

Namų ūkiuose sutvarkomų (kompostuojamų ir kitaip panaudojamų) KA kiekis prognozuojamas remiantis savivaldybėje esančių ir prognozuojamų 1-2 butų namų skaičiumi ir kitų atliekų tvarkymo regionų patirtimi. Prognozuojamame laikotarpyje atliekų tvarkymo įpročiai namų ūkiuose išliks panašūs. Dėl šalies BVP augimo bei nežymaus 1-2 butų namų skaičiaus didėjimo, Plungės rajono savivaldybėje namų ūkiuose kompostuojamų atliekų kiekis padidės 52 tonomis iki 1 628 tonų 2027 metais, kitaip panaudotų atliekų namų ūkiuose kiekis taip pat nežymiai augs ir 2027 m. sudarys 203 tonas.

34 lentelė. Prognozuojamas namų ūkyje sutvarkomų KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kompostuojamos atliekos namų ūkyje	1 576	1 585	1 594	1 602	1 611	1 619	1 628
Kitaip panaudojamos atliekos namų ūkyje	197	198	199	200	201	202	203
Namų ūkiuose sutvarkomi atliekų kiekiai	1 773	1 783	1 793	1 802	1 812	1 822	1 831

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Surenkamas atliekų kiekis nuo 2021 m. iki 2027 m. augs 117 tonomis iki 10 068 tonų. Pačios atliekos bus surenkamos tvaresniu būdu, t. y. atliekų turėtojams ir sudarytojams prioretizuojant rūšiavimą arba atliekų pristatymą į jam skirtas aikštes.

35 Lentelė. Prognozuojamas susidariusių ir surinktų KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Visos susidarę KA	11 725	12 297	12 356	12 257	12 139	12 016	11 899
Sukompostuota ir kitaip panaudota namų ūkiuose	1 773	1 783	1 793	1 802	1 812	1 822	1 831
Surinktos KA	9 951	10 514	10 563	10 455	10 327	10 194	10 068

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Prognozuojama, kad individualaus gyventojų atliekų tvarkymo įpročiai taip pat keisis. Gyventojai potencialiai mažiau išmes atliekų į bendrą MKA srautą, jas geriau rūšiuodami ir plačiau pasinaudodami atskirais atliekų surinkimo būdais: atskiru didelių gabaritų atliekų surinkimu ir pristatymu į DGASA, atskiru tekstilės ir maisto atliekų surinkimu. Pastarieji du atskiri surinkimo srautai Telšių regione (įskaitant Plungės rajono savivaldybę) bus pilnai įgyvendinti nuo 2023 m.

36 lentelė. Prognozuojamas visas surinktas atliekų kiekis pagal rūšis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
MKA	7 228	6 766	6 603	6 411	6 225	6 044	5 868
Rūšiuojamuoju būdu surenkamų atliekų kiekis	2 724	3 748	3 961	4 044	4 101	4 150	4 201
Visos surinktos atliekos	9 951	10 514	10 563	10 455	10 327	10 194	10 068

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Surenkamas MKA kiekis regione prognozuojamas remiantis gyventojų skaičiaus pokyčiu regione ir ekonomine situacija valstybėje. Nors BVP nuosekliai augs planuojamame laikotarpiu (atitinkamai augant ir vartojimui), tačiau MKA mažėjimą lems mažėjantis gyventojų skaičius bei sukuriamos alternatyvos galimam atliekų pakartotiniam panaudojimui. Nuo 2021 m. iki 2027 m. MKA kiekis sumažės 19 proc. arba 1 360 tonomis.

MKA mažėjimą taip pat lems ir naujai sukuriamos rūšiuojamojo surinkimo priemonės visame regione (maisto ir tekstilės atliekų konteineriai), besikeičiantis bei gyventojų įpročiai tvarkyti dalį atliekų namie. MKA dalis 2021-2027 m. periode sumažės nuo 73 proc. iki 58 proc. visų surenkamų atliekų.

2.3.3. Antrinių žaliavų srautų prognozavimas

Prognozuojama, kad antrinių žaliavų surenkamas bendras kiekis nuo 2021 m. iki 2027 m. sumažės 31 tona. Dėl didėjančio gyventojų sąmoningumo rūšiuoti, vienam gyventojui tenkanti surinktų antrinių žaliavų dalis padidės nuo 40 kg iki 42 kg.

37 lentelė. Prognozuojamas antrinių žaliavų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

Surinkimo būdas	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antrinių žaliavų konteineriai	966	914	910	906	902	898	894
DGSA	105	119	118	118	117	117	116
Taromatai	263	273	272	277	281	287	292
Bendra	1 334	1 305	1 301	1 300	1 300	1 301	1 303

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2.3.4. Biologiškai skaidžių atliekų srautų prognozavimas

Prognozuojama, kad žaliųjų atliekų surinkimas aikštelėse išaugs ir 2027 m. sieks 2 352 tonas. Žaliųjų atliekų susidarymas priklauso nuo su 1-2 butų namų skaičiaus, kuris nežymiai didės, ir didesniu namų ūkių dėmesiu aplinkos tvarkymui.

38 lentelė. Prognozuojamas BSA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

Savivaldybė	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Žaliosios atliekos	1 330	2 179	2 212	2 247	2 281	2 316	2 352
Maisto atliekos			82	125	142	145	148

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Planuojama, kad nuo 2023 m. visame Telšių regione (įskaitant Plungės rajono savivaldybę) bus įdiegti maisto surinkimo konteineriai. Maisto atliekų atskiras surinkimas prognozuojamas remiantis kitų regionų, kuriuose jau yra įdiegtos šios sistemos, patirtimi ir teikiama informacija, duomenimis apie MKA struktūrą ir šiuo metu surenkamas biologiškai skaidžias maisto ir virtuvės atliekas. Prognozuojama, jog maisto atliekų surinkimas regione didės ir 2027 m. sieks 148 tonas.

2.3.5. Kitų atliekų srautų prognozavimas

Prognozuojama, kad KA atskiras surinkimas DGASA aikštelėse didės atitinkamai 138 tonomis. Prognozės atliekomis surenkamoms DGASA aikštelėse sudarytos remiantis tolimesne DGASA tinklo plėtra, augančiu poreikiu atliekų turėtojams atliekas pristatyti į aikšteles bei gerėjančia ekonomine padėtimi.

39 lentelė. Prognozuojamas kitų atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m., t

Savivaldybė	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Didelių gabaritų atliekos	26	153	153	155	157	161	164
EEJ atliekos	34	35	36	37	39	41	44
Tekstilės atliekos		76	177	180	182	186	190

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Planuojama, kad nuo 2023 m. visame Telšių regione (įskaitant Plungės rajono savivaldybę) bus pilnai įdiegti tekstilės atliekų surinkimo konteineriai. Tekstilės atskiras surinkimas prognozuojamas remiantis kitų regionų, kuriuose jau yra įdiegtos šios sistemos, patirtimi ir teikiama informacija bei MKA struktūra. Prognozuojamu laikotarpiu surenkamas tekstilės atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje palaipsniui didės ir 2027 m. sieks 190 tonų.

2.3.6. Prognozuojama prevencijos veiksmų įtaka MKA srautui

Daromos prielaidos, kad Plane numatytų priemonių taikymas leis papildomai sumažinti šių atliekų dalį MKA sraute, atitinkamai padidinant rūšiuojamuoju būdu surenkamų atliekų kiekį. Prognozuojama, kad antrinių žaliavų kiekis MKA sraute nuo 2023 m. kiekvienais metais mažės po 2 proc. punktus., o maisto ir žaliųjų atliekų kiekis mažės po 1 proc. punktą. Atitinkamai mažės surenkamas MKA kiekis ir didės rūšiuojamuoju būdu surenkamų KA kiekis.

40 lentelė. Prognozuojama prevencijos veiksmų įtaka MKA srautui Plungės rajono savivaldybėje 2023-2027 m., t

	2023	2024	2025	2026	2027
Koreguotas MKA srautas, t	6 405	6 026	5 665	5 319	4 988
Koreguotas MKA srautas, proc.	52	49	47	44	42
Rūšiuojamuoju būdu surenkamos KA, t	4 159	4 429	4 661	4 875	5 081
Rūšiuojamuoju būdu surenkamos KA, proc.	34	36	38	41	43
Susidarymo vietoje sutvarkomos KA, t	1 793	1 802	1 812	1 822	1 831
Susidarymo vietoje sutvarkomos KA, proc.	15	15	15	15	15
Bendras susidaręs KA kiekis	12 356	12 257	12 139	12 016	11 899

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Prognozuojama, kad rūšiuojamuoju būdu surenkamų ir susidarymo vietoje sutvarkomų KA kiekis didės nuo 49 proc. 2023 metais iki 58 proc. 2027 m., skaičiuojant nuo bendro Plungės rajono savivaldybėje susidarancio KA kiekio.

2.3.7. Atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Prognozuojama, jog Plungės rajono toliau bus siekiama tikslo toliau mažinti sudeginamų ir pašalinamų atliekų, skatinant aktyvesnį perdirbimą / pakartotinį panaudojimą. Sutvarkomų atliekų kiekiai prognozuojami remiantis istoriniais tvarkymo duomenimis ir planuojamais pokyčiais atliekų tvarkymo sistemoje, kurie skatins mažinti atliekų šalinimą, bei deginimą.

41 lentelė. Prognozuojamas sutvarkytas KA kiekis Plungės rajono savivaldybėje, 2021-2027 m.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Perdirbtos / panaudotos pakartotiniai KA, t	6 298	5 529	5 676	5 755	5 805	5 843	5 881
Sudegintos KA, t	3 762	4 418	4 368	4 231	4 099	3 986	3 870
Pašalintos KA, t	1 039	567	519	470	423	365	317
Bendrai surinktas / sutvarkytas KA kiekis, t	11 099	10 514	10 563	10 455	10 327	10 194	10 068

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Atsižvelgiant į tai, kad namų ūkiuose sukompostuotas ar kitaip panaudotas KA kiekis (34 lentelė) didina skaičiuotiną perdirbtų atliekų kiekį ir priskaičiuojamas prie bendro susidariusių KA kiekio, atitinkamai perskaičiuojami prognozuojami KA sutvarkymo rodikliai. Daromos prielaidos, kad visas rūšiuojamuoju būdu surenkamų atliekų pokytis (40 lentelė) padidins perdirbtų / panaudotų pakartotinai KA kiekį ir atitinkamai sumažins deginamų atliekų kiekį. 42 lentelėje pateikiamos pagal šias prielaidas koreguotos sutvarkomų atliekų kiekių prognozės.

42 lentelė. Prognozuojami KA sutvarkymo rodikliai Plungės rajono savivaldybėje, 2023-2027 m.

	2023	2024	2025	2026	2027
Perdirbtos / panaudotos pakartotinai KA (įsk. sutvarkytas namų ūkiuose), t	7 667	7 942	8 177	8 390	8 592
Perdirbtos / panaudotos pakartotinai KA (įsk. sutvarkytas namų ūkiuose), proc.	62	65	67	70	72
Sudegintos KA, t	4 170	3 846	3 539	3 261	2 990
Sudegintos KA, proc.	34	31	29	27	25
Pašalintos KA, t	519	470	423	365	317
Pašalintos KA, proc.	4	4	3	3	3
Bendras susidaręs KA kiekis, t	12 356	12 257	12 139	12 016	11 899

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Prognozuojama, kad perdirbtų / panaudotų pakartotinai atliekų dalis padidės nuo 62 proc. 2023 m. iki 72 proc. 2027 m., skaičiuojant nuo bendro Plungės rajono savivaldybėje susidarančių KA kiekio. Šalinamų KA kiekis su nežymiais svyravimais išliks panašiam lygmenyje ir 2027 m. neviršys 3 proc.

2.3.8. Infrastruktūros plėtra

TINKAMŲ NAUDOTI ATLIEKŲ PRIĖMIMO PUNKTAI

Užtikrinant ir populiarinant žiedinės ekonomikos principus, Plungės rajono savivaldybėje planuojama plėsti tinkamų paruošti pakartotinai naudoti atliekų tinklą, įsteigiant tam skirtas priėmimo vietas (stoteles). Šiomis stotelėmis plečiamos „Daiktų platformos“ funkcijos ir suteikiamos galimybės perleisti daiktus surinkimo punktuose ir priėmimo vietose (stotelėse). Tinkamų paruošti pakartotinai naudoti atliekų priėmimo vietos (stotelės) būtų įrengiamos jau veikiančiose DGASA.

DGASA INFRASTRUKTŪRA

Planuojama įrengti atliekų priėmimo aikštelę (didelių gabaritų ir kt. atliekų surinkimui skirtos aikštelės įrengimas, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti atliekų priėmimo stotelės įrengimas, daiktų dalijimosi vietos tinklo plėtra). Planuojamos 1 nauja DGASA Plungės rajono savivaldybėje, Plateliuose.

GERIAMO VANDENS STOTELES

Siekiant sumažinti plastikinę, stiklinę tarą, Plungės rajono savivaldybėje planuojama įdiegti geriamų vandens stotelių tinklą. Preliminariai būtų įrengta vandens stotelė, savivaldybės traukos centre, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ar parkuose.

KONTEINERIŲ SKIRTŲ ANTRINĖMS ŽALIAVOMS, ŽALIOSIOMS ATLIEKOMS IR MKA PLĖTRA

- Įsigyti ir išdalinti individualius maisto (virtuvės) konteinerius (pagal poreikį);
- Įsigyti ir išdalinti kompostavimo dėžes ir žaliųjų atliekų konteinerius (pagal poreikį);
- Įsigyti ir įrengti tekstilės atliekų konteinerius (pagal poreikį).

TELSIŲ REGIONO
ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRAS

**Smart
Continent**

3. Plungės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonės

Planas ir jame numatytos priemonės yra dalis Regiono plano, patvirtinto Telšių regiono plėtros tarybos 2023 m. balandžio 4 d. sprendimu Nr. Nr. K/S-6.

43 lentelė. Plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės

Eil. Nr.	Priemonė	Veiklos / Aprašymas	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas	Preliminarus lėšų poreikis ¹⁰ , Eur	Galimi finansavimo šaltiniai
1 tikslas. Vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių atliekų kiekį ir kenksmingų medžiagų kiekį žaliavose ir produktuose						
1.1 uždavinys. Skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, remonto ir (ar) taisymo paslaugas						
1.1.1	Organizuoti viešinio kampanijas, skatinančias rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus	Viešinio kompanijos (Straipsnių, informuojančių apie galimybes pakartotinai naudoti daiktus ir privalumus, publikavimas vietinėje spaudoje; pateikimas informacijos apie atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus, jų įgyvendinimą atliekų mažinimą, pakartotinį naudojimą, perdirbimą, panaudojimą energijai gauti), integruojant naują požiūrį apie atliekų prevenciją ir tvarkymą) publikavimas socialiniuose tinkluose, internetinėse svetainėse, vietinėje spaudoje.	Plungės r. sav., TRATC	2023-2027 m.	5 000	SB lėšos, TRATC
1.1.2	Mokestinių lengvatų taikymas	Patvirtinti savivaldybės nustatomų mokesčių (NT, žemės) lengvatas asmenims užtikrinantiems pakartotiną produktų naudojimą.	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	-	-
1.2 uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles						
1.2.1	Organizuoti ir skatinti pilietines šiukšlių rinkimo iniciatyvas, įtraukiant šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius	Kasmetinės visuotinės akcijos „Darom“ organizavimas, kitos visuotinės akcijos ir talkos	Plungės r. sav. TRATC	2023-2027 m.	50 000	SB lėšos
1.2.2	Išplėsti antrinių žaliavų rūšiavimo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Pastatyti konteinerius (įrengti konteinerių aikštes) ir / arba užtikrinti rūšiuojamąjį surinkimą (rūšiavimo šiukšliadėžės) viešose susibūrimo vietose	Plungės r. sav.	2025-2027 m.	10 000	SB lėšos
		Įtraukti į atliekų surinkimo maršrutus	TRATC	2025 m.	-	-
1.2.3		Įrengti geriamo vandens stotelę	Plungės r. sav.	2027 m.	10 000	SB lėšos

¹⁰ Bendrų regioninių priemonių atveju, savivaldybei tenkanti išlaidų dalis skaičiuojama proporcingai savivaldybės valdomai TRATC nuosavybės daliai

Eil. Nr.	Priemonė	Veiklos / Aprašymas	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas	Preliminarus lėšų poreikis ¹⁰ , Eur	Galimi finansavimo šaltiniai
	Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose					
1.2.4	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuri neegzistuoja, sutvarkymas	Surinkti ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	10 000	SB lėšos
1.2.5	Skatinimas priduoti padangas įmonėms iš jų įsigyjant naujas padangas	Numatyti skatinimo priemonės / programą įmonėms privalančioms surinkti padangas (arba jas pridodantiems gyventojams), siekiant sumažinti gamtoje išmetamų padangų kiekį	Plungės r. sav.	2025 m.	-	-
1.2.6	Asbesto atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas ir dalyvavimas tam skirtuose valstybinėse programose (pvz. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos ir kt.)	Surinkti ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas	Plungės r. sav., TRATC	2023-2027 m.	12 500	SB lėšos
1.2.7	Skatinimas dalyvauti programose ir keisti asbestinius stogus	Užtikrinti asbesto surinkimo programų vykdymą	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	-	-
1.2.8	Asbesto atliekų tvarkymo regione pajėgumų plėtra	Aikštelės išplėtimas	TRATC	2026-2027 m.	50 000	TRATC
1.2.9	Aprūpinti atliekų surinkimo priemonėmis visus atliekų turėtojus	Įsigyti nuosavybės teise visas atliekų surinkimo priemones (konteinerius)	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	250 000	SB lėšos
1.3 uždavinys. Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją						
1.3.1	Skatinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švedišką stalo“ principu grįstą maitinimą	„Švedišką stalo“ principu grįsto maitinimo organizavimas švietimo įstaigose, nustatant atitinkamus reikalavimus maitinimo paslaugų teikėjams (konkurso metu)	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	-	SB lėšos
1.3.2	Įgyvendinti viešinimo priemonės maisto švaistymo mažinimo ir maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis	-	TRATC	2023-2027 m.	-	SB lėšos, TRATC
2 tikslas. Atskirti susidarymo šaltinyje atliekas, kurias būtų galima paruošti pakartotinai naudoti arba perdirbti						
2.1 uždavinys. Didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę atliekų rūšiavimo srityje						
2.1.1	Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiavimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų)	Nuosekliai mažinti "privalomų" pakėlimų skaičių, sudarant galimybes atliekas rūšiuojantiems gyventojams mokėti mažiau už MKA surinkimą	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	-	-
2.1.4	Sukurti ir įgyvendinti statybinių medžiagų, tinkamų naudojimui, surinkimo iš gyventojų ir dalinimosi	Pastatyti konteinerį-sandėlį, sudaryti sutartį su privačia parduotuve	TRATC	2023-2025 m.	50 000	TRATC, SB lėšos

Eil. Nr.	Priemonė	Veiklos / Aprašymas	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas	Preliminarus lėšų poreikis ¹⁰ , Eur	Galimi finansavimo šaltiniai
	programą bei įgyvendinti ją bent vienoje DGASA ir (arba) kooperuojantis privačia iniciatyva.					
2.2 uždavinys. Gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą						
2.2.1	Įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, užtikrinant jų prieinamumą	Įrengti DGASA Plateliuose arba kitoje gyvenamojoje teritorijoje	Plungės r. sav.	2027 m.	670 000	ES lėšos, SB lėšos
2.2.3	Plėsti maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, aprūpinant gyventojus atskirais rūšiavimo kontaineriais ar kitomis priemonėmis, arba užtikrinti kompostavimą vietoje	Įsigyti ir išdalinti konteinerių ir kompostavimo dėžių; kolektyvinių aikštelių parengimas maisto (virtuvės) atliekų priėmimui	Plungės r. sav.	2027 m.	110 000	ES lėšos, SB lėšos
		Maisto atliekų surinkimo atskiru srautu užtikrinimas	TRATC	2025 m.	125 000	SB lėšos
2.2.4	Žaliųjų atliekų ir kompostavimo sistemos plėtimas ir atnaujinimas Telšių regione	-	TRATC	2023-2027 m.	25 000	SB lėšos
2.2.5	Atliekų rūšiavimo sistemos plėtimas ir atnaujinimas Telšių regione (Maisto / virtuvės atliekos)	Kolektyvinių maisto / virtuvės atliekų surinkimo konteinerių įsigijimas ir įrengimas (daugiabučių namų kvartalų kolektyvinėse atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse)	TRATC	2023-2027 m.	32 500	SB lėšos
2.2.6	Atliekų rūšiavimo sistemos plėtimas ir atnaujinimas Telšių regione (Antrinių atliekų surinkimo sistemos atnaujinimas)	Rūšiuojamųjų atliekų surinkimo priemonių atnaujinimas. Preliminariai atnaujinti 10 proc. konteinerių.	TRATC	2023-2027 m.	43 400	TRATC, GIO
2.2.7	Plėsti butyje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą	Preliminariai įsigyti ir įrengti konteinerių	TRATC	2023-2027 m.	35 000	TRATC
2.2.8	Plėsti butyje susidarančiųjų pavojingųjų ir stambiagabaričių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą	Įgyvendinti atliekų surinkimą apvažiuojamuoju būdu 4 kartus per metus	Plungės r. sav., TRATC	2025 m.	25 000	SB lėšos
3 tikslas. Skatinti paruošti atliekas naudoti pakartotinai						
3.1 uždavinys. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo						
3.1.1	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą, finansuoti jose vykdomas paruošimo pakartotinai naudoti veiklas	Įrengti tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietas (stoteles) esamose ir naujai įrengiamose DGASA	Plungės r. sav., TRATC	2027 m.	50 000	TRATC, SB lėšos
3.1.3	Pakartotinas daiktų naudojimas savivaldybės kontroliuojamose įstaigose	Reklaminės akcijos organizavimas, parodant viešųjų įstaigų įstaigų iniciatyvą pačioms pasiimti ir pakartotinai panaudoti daiktus iš įrengtų priėmimo vietų (stotelių), bent po 1 daiktą per metus	Plungės r. sav.	2023-2027 m. (Kiekvienais metais)	-	-
3.1.4	Statybinio laužo ir SDG sutvarkymo aikštelių įrengimas	Įrengtos 2 aikštelės	TRATC	2023-2027 m.	500 000	TRATC, SB lėšos

Eil. Nr.	Priemonė	Veiklos / Aprašymas	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas	Preliminarus lėšų poreikis ¹⁰ , Eur	Galimi finansavimo šaltiniai
4 tikslas. Naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti						
4.1 uždavinys. Skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti						
4.1.1	Pakeisti teisės aktus, nustatant reikalavimus visuomenės sveikatos saugos, aplinkos apsaugos ir kitus saugos reikalavimus atitinkančių kompostinių įrengimui namų ūkiuose ir urbanizuotų vietovių bendruomenių daržuose arba įgyvendinti kitas žaliųjų atliekų tvarkymo priemones	-	Plungės r. sav.	2023-2027 m.	-	-

Šaltinis: Parengta Konsultanto

4. Plano įgyvendinimo poveikis vietinės rinkliavos ar kitų įmokų dydžiui

Vietinė rinkliava yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo šaltinis. Ir nors savivaldybės turi galimybių pasitelkti ir kitus finansavimo šaltinius arba dengti tvarkymo sąnaudas iš savivaldybių biudžetų, siekiant užtikrinti principo „teršėjas moka“ įgyvendinimą, vietinės rinkliavos dydžiai turėtų padengti visas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas. Plungės rajono savivaldybėje nustatyta vietinė rinkliava dengia KA tvarkymo sąnaudas. Plano priemonės, kurias numatoma įgyvendinti iš rinkliavos lėšų, nėra reikšmingos bendros rinkliavos mastu, be to didėjant gyventojų savimonei ir gerėjant rūšiavimui (tam dalinai prevenciniais tikslais ir naudojamos lėšos), atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos turi mažėti. Bendrai surenkamas MKA kiekis prognozuojama mažės tiek skaičiuojant vienam gyventojui, tiek ir sumine išraiška. Atskirai surenkamos maisto atliekos atitinkamai mažins MKA kiekį, jų surinkimo ir sutvarkymo kaštus, tačiau savo ruožtu gali šiek tiek padidinti dabartinius žaliųjų atliekų surinkimo kaštus (bus naudojama ta pati infrastruktūra).

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos aplinko ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-123 patvirtintas „Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinieji reikalavimai ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtiniosios sąlygos“ nuo 2024 m. gamintojai ir importuotojai turės apmokėti 90 proc. atliekų surinkimo iš rūšiavimo kontenerių bei infrastruktūros priežiūros išlaidų, likę 10 proc. būtų dengiami iš KA turėtojų įmokų, vadinasi didintų rinkliavos dydį. Tačiau Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nusprendė, kad ministras nustatė teisinį reguliavimą, nepagrįstą įstatymu, be to, toks įpareigojimas savivaldai prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui. Todėl tikėtina, kad ši nuoroda bus pakeista ir neturės įtakos rinkliavos dydžiui. Antrinių žaliavų surinkimas turėtų didėti skaičiuojant atliekas tenkančias vienam gyventojui, tačiau dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus bendrai surenkamas antrinių žaliavų kiekis iš esmės nesikeis, vadinasi ir sąnaudos išliks panašiam lygmenyje. Rūšiuojamojo surinkimo sąnaudas gali padidinti atskirai surenkama tekstilė, kurios surinkimas, prognozuojama neturės tiesioginės įtakos MKA mažėjimui, bent jau trumpuoju laikotarpiu.

Įtaką komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudoms, atitinkamai ir rinkliavos pakankamumui, gali turėti nuo 2023 m. įsigaliojantys Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai, pagal kuriuos VERT nustatys regionines KA tvarkymo paslaugų kainas ir priežiūrės, kaip jos taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys RATC atliekų tvarkymo kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis, taip pat į ją bus įskaičiuota ir DGASA eksploatacijos sąnaudos. Regioninė atliekų tvarkymo kaina bus vienoda visoms regiono savivaldybėms, dėl to galimai keisis rinkliavos apskaičiavimo metodika. Visos plane numatomos priemonės, kurios bus finansuojamos iš TRATC nuosavų ir/arba skolintų lėšų gali amortizacinių sąnaudų dydžiu didinti atliekų tvarkymo sistemos būtinąsias sąnaudas ir atitinkamai veikti regioninę kainą. Tačiau šiuo metu įvertinti galimo regioninės kainos dydžio ar jo pokyčio nėra galimybės.

Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos KA tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos, kurios kartu sudaro apie 30 proc. atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų ir taip pat yra dengiamos iš vietinės rinkliavos. Transportavimo sąnaudos savo ruožtu turi tendenciją didėti dėl bendros infliacijos, tačiau galutinį rezultatą lemia konkurencinė aplinka, kai atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų teikėjas yra parenkamas viešojo konkurso būdu.

5. Plano įgyvendinimo ir stebėsenos rodikliai

Plano įgyvendinimo rodikliai numatyti remiantis valstybiniu planu. Rekomenduojama šiuos rodiklius stebėti ir sekti kiekvienus metus, įvertinant reikalingus pokyčius strategijoje ir numatytose priemonėse. Regionui numatytos priemonės yra priskiriamos ir savivaldybių prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planams, atitinkamai atsižvelgiant į jų atliekų rinkimo, tvarkymo srautus, bei poreikius.

Už Plungės rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano stebėseną atsakingas TRATC ir Plungės rajono savivaldybės administracija. TRATC metiniuose pranešimuose teiks informaciją apie siekiamų kiekybinių rodiklių, bei uždavinių ir priemonių įgyvendinimą.

44 lentelė. Plano įgyvendinimo ir stebėsenos rodikliai

Valstybinio plano punktas	Užduotis	Siekstina reikšmė				
		2023	2024	2025	2026	2027
260.1. – 260.2.	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti KA kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių Plungės r. sav.)	62	65	67	70	72
260.3.	Planuojamas šalinti KA kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių Plungės r. sav.)	4	4	3	3	3
261.1.	Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti KA kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių Plungės r. sav.)	49	51	53	56	58
261.2.	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000	Pagal poreikį				
261.5.	Iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarantioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	Pagal poreikį				
261.6.	Iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarantių pavojingąsias atliekas	Užtikrinti galimybę atiduoti pavojingąsias atliekas DGASA ir atskiru surinkimu				
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	1	1	1	1	2
263.3.	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą	Pagal poreikį				

Šaltinis: Parengta Konsultanto

1 Priedas. Regiono planą tikslinantis dokumentas